Ազգ
Azg
armenian daily
22 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 2002 ՈՒՐԲԱԹ 214 (2659)

Դեկտեմբերի 10-ին կհաստատվի Հայաստանի անդամակցությունը ԱՀԿ-ին

Երեկ Առեւտրի համաշխարհային կազմակերպության Ժնեւյան կենտրոնակայանում տեղի ունեցավ կազմակերպության ՀՀ անդամակցության աշխատանքային խմբի եզրափակիչ պաշտոնական հանդիպումը, որի ընթացքում հաստատվեց ԱՀԿ անդամակցության Հայաստանի ներկայացրած փաստաթղթերի փաթեթը եւ վերջնական որոշում կայացվեց ս. թ. դեկտեմբերի 10-ին կայանալիք ԱՀԿ գլխավոր խորհրդի նիստում հաստատել կազմակերպությանը ՀՀ անդամակցության հարցը, տեղեկացնում է ՀՀ առեւտրի եւ տնտեսական զարգացման նախարարությունը:

Համաձայն ընթացակարգի, խմբի աշխատանքի ընթացքում ներկայացվեցին ու հաստատվեցին ՀՀ անդամակցությանը վերաբերող զեկույցի նախագիծը եւ ծառայությունների ու ապրանքների ամփոփ ժամանակացույցերը:

Հանդիպմանը ՀՀ պատվիրակության ղեկավար՝ ՀՀ առեւտրի եւ տնտեսական զարգացման նախարար Կ. Ճշմարիտյանը ներկայացրեց Հայաստանի ներկայիս մակրոտնտեսական իրավիճակը խնդրո առարկայի շուրջ, օրենսդրական դաշտում տեղի ունեցած փոփոխությունները, որոնք հիմնականում ուղղված են եղել համապատասխանեցնելու ԱՀԿ պայմանագրերի դրույթներին:

ՊՐԱՀԱ

ՆԱՏՕ-ի կազմում ընդգրկվեցին 7 նոր անդամներ

Ահաբեկչության կեղծ ահազանգ «Հիլթոնում»

Երեկ Պրահայի Կոնգրես-կենտրոնում 46 երկրների պատվիրակությունների մասնակցությամբ բացվեց ՆԱՏՕ-ի գագաթաժողովը: Այն սկսվեց կազմակերպության անդամ 19 երկրների պետությունների ու կառավարությունների ղեկավարների Հյուսիսատլանտյան խորհրդի նիստով: ՆԱՏՕ-ի գլխավոր քարտուղար Ջորջ Ռոբերտսոնի եւ Չեխիայի նախագահ Վացլավ Հավելի ելույթներից հետո պաշտոնապես հայտարարվել է կազմակերպության ընդլայնման մասին: ՆԱՏՕ-ի կազմում ընդգրկվել են 7 նոր անդամներ Լիտվան, Լատվիան, Էստոնիան, Սլովակիան, Սլովենիան, Ռումինիան եւ Բուլղարիան:

Ընդլայնումից բացի, գագաթաժողովում քննարկվում են նաեւ Եվրոպայի ռազմաքաղաքական նոր պայմաններում ՆԱՏՕ-ն կառուցվածքային փոփոխությունների ենթարկելու, Ռուսաստանի հետ հարաբերություններն ամրապնդելու, արագ արձագանքման ուժեր ստեղծելու հարցերը եւ այլն: Սակայն օրակարգի գլխավոր թեման պայքարն է միջազգային ահաբեկչության դեմ: Նախորդ օրը Պրահայում ելույթ ունենալով՝ ԱՄՆ նախագահ Ջորջ Բուշն ընդգծել էր, որ «ժողովրդավարական երկրները պետք է համատեղ պայքարեն նոր սպառնալիքների դեմ, որոնցից գլխավորը միջազգային ահաբեկչությունն է»: Նույն օրը Պրահայում ՆԱՏՕ-ի 18 երկրների ղեկավարներ մեծարել էին 19-րդի՝ Չեխիայի նախագահ Վացլավ Հավելին: Ջորջ Ռոբերտսոնն իր ելույթում Հավելին շնորհակալություն էր հայտնել գագաթաժողովի լավ կազմակերպման եւ հյուրընկալության համար: Ֆրանսիայի նախագահ Ժակ Շիրակը երախտագիտության խոսքում ընդգծել էր գրող, փիլիսոփա եւ քաղաքական գործիչ Վացլավ Հավելի առանձնահատուկ դերը Չեխիայում ժողովրդավարության վերահաստատման գործում: Հավելին հանձնվել էին հուշանվերներ՝ 1949 թ. ՆԱՏՕ-ի ստեղծմանը եւ 1999 թ. ՆԱՏՕ-ին Չեխիայի անդամակցությանը վերաբերող պայմանագրերի պատճենները:

AP-PHOTOLURE

Պրահայի «Պրավո» թերթը երեկ տեղեկացրեց, որ չորեքշաբթի երեկոյան ահաբեկչության կեղծ ահազանգ է ստացվել «Հիլթոն» հյուրանոցում, որտեղ իջեւանել են ամերիկյան պատվիրակության 700 անդամներ: Ոստիկանությանը հայտնել են, թե հյուրանոցի մոտ իբր ռումբ է տեղադրված: Ոստիկաններն ամբողջ երեկոն անցկացրել են ռումբի մանրակրկիտ որոնումներով, բայց ոչինչ չեն գտել: ՌԻԱ գործակալությունը տեղեկացնում է, որ «Հիլթոնը» Պրահայում առանձնահատուկ հսկողության տակ գտնվող օբյեկտներից է: Լրատվամիջոցները նաեւ հաղորդում են, որ գագաթաժողովի անցկացման կապակցությամբ նոյեմբերի 20-23-ը Չեխիայի երկնքում թռիչքների թիվը կտրուկ սահմանափակված է ապահովության նկատառումներով:

Պ. Ռ.

ՀԵՐԹԱԿԱՆԸ ՊՐԱՀԱՅՈՒՄ

Յուրաքանչյուր հանդիպում մի փոքր քայլ է, նշեց Քոչարյանը

Ալիեւը նույնպես համոզված է, որ ավելի լավ է հանդիպել, քան չհանդիպել

Նոյեմբերի 21-ին Պրահա ժամանեց Հայաստանի նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանը ՀՀ արտգործնախարարի եւ պաշտպանության նախարարի ուղեկցությամբ: Տեղական ժամանակով ժ. 16:20-ին տեղի ունեցավ Քոչարյան-Ալիեւ հանդիպում, որը տեւեց մոտ 1 ժամ: Հետո նախագահներին միացան ԵԱՀԿ Մինսկի խմբի համանախագահները: Համանախագահների հետ հանդիպումից հետո երկու երկրների նախագահները հանդես եկան կարճ հայտարարություններով: Հայաստանի նախագահը նշեց, որ հերթական միջազգային ֆորումը օգտագործվեց իրենց հանդիպման համար. «Ես դրական եմ գնահատում մեր զրույցը: Չեմ կարող ասել, թե կոնկրետ արդյունքներ կան, բայց համոզված եմ, որ մենք ճիշտ ուղղությամբ ենք գնում: Եվ յուրաքանչյուր հանդիպմամբ մի փոքր քայլ է արվում: Ժամանակը հիմա դժվարին է. երկու երկրներում սպասվում են նախագահական ընտրություններ»:

Հեյդար Ալիեւն իր հերթին, համաձայնելով Քոչարյանի գնահատականին, ավելացրեց, որ թեեւ այս հանդիպումներում շատ առաջ չեն գնում, բայց ավելի լավ է հանդիպումներ ունենալ, քան մնալ տեղում կանգնած:

Նախագահները ընդգծեցին նաեւ համանախագահների դերը, որ աջակցում են հարցի խաղաղ կարգավորմանը: Այսօր նախագահները կմասնակցեն պաշտոնական համերգին եւ ճաշկերույթին, իսկ վաղը ելույթ կունենան Եվրատլանտյան փոխգործակցության խորհրդում:

ՀՀ նախագահը կհանդիպի նաեւ Ֆրանսիայի եւ Վրաստանի նախագահների հետ:

ՀԱԿՈԲ ԱՍԱՏՐՅԱՆ
Պրահա

Նե՛տ, ասում է Վարդան Օսկանյանը ադրբեջանցի լրագրողին

Հայաստանի արտգործնախարար Վարդան Օսկանյանը Պրահայում պատասխանելով ադրբեջանցի լրագրողի այն հարցին, թե ինչպիսի՞ն պետք է լինի Ղարաբաղի վերջնական կարգավիճակը, ասել է. «Դուք 100 մլն դոլարանոց հարց եք տալիս, ես ոնց կարող եմ նման հարցի պատասխանել»: Այնուհետեւ ադրբեջանցի լրագրողն ասել է, թե «միեւնույն է, ի վերջո Ղարաբաղը լինելու է Ադրբեջանի կազմում»: Օսկանյանը, որը մինչ այդ հարցերին պատասխանում էր անգլերեն՝ այս հարցին պատասխանելիս ասել է. «Որպեսզի ես ձեր ունկնդիրներին թյուրիմացության մեջ չգցեմ, կպատասխանեմ ռուսերեն՝ նե՛տ (այսինքն՝ նման բան չի լինելու)»:

Պատասխանելով Կիպրոսյան կարգավորման ՄԱԿ-ի առաջարկած ընդհանուր պետության ծրագրի մասին հարցին Օսկանյանը ասել է, թե «այս առաջարկի մեջ կան դրական կողմեր, որոնք կարող են օգտագործվել նաեւ ուրիշ հակամարտությունների կարգավորման ժամանակ, սակայն միեւնույն է, զուգահեռներ չի կարելի անցկացնել Կիպրոսի ու Ղարաբաղի հարցերի միջեւ, որովհետեւ դրանք տարբեր հակամարտություններ են, դրանց պատճառները տարբեր են, եւ իրադրությունը բոլորովին այլ է»:

ՆՏ

Բուշը Չեչնիայի խնդիրը համարում է Ռուսաստանի ներքին գործը

ՄՈՍԿՎԱ, 21 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: ԱՄՆ նախագահ Ջորջ Բուշը հայտարարել է, որ չեչենական խնդիրը Ռուսաստանի ներքին գործն է: «Չեչնիայի առնչությամբ նախկինի պես մենք հույս ունենք, որ լուծումը կարող է գտնվել խաղաղ եղանակով: Դա Ռուսաստանի ներքին գործն է: Վլադիմիր Պուտինի հետ մեր համատեղ աշխատանքում ես կփորձեմ նրան ուղղել խնդրի խաղաղ լուծման»,- ասել է Բուշը ՆՏՎ հեռուստաալիքին տված հարցազրույցի ժամանակ, որը հեռարձակվել է հինգշաբթի: Անդրադառնալով Մոսկվայի վերջին ողբերգական իրադարձություններին, կապված պատանդների գրավման հետ, ամերիկյան վարչակազմի ղեկավարը պաշտպանել է ռուսական ղեկավարության գործողությունները: «Ես կարծում եմ, որ երբ ահաբեկիչների մեղքով խաղաղ մարդիկ են կործանվում, իսկական առաջնորդը պետք է դաժանություն դրսեւորի: Իմ բարեկամ Վլադիմիր Պուտինը հայտնվել էր չափազանց բարդ իրավիճակում: Ահաբեկիչները սպառնում էին ոչնչացնել 800 մարդու: Նա ամեն ինչ արեց, ինչ ի զորու էր, եւ դա արեց, որպեսզի կյանք փրկի, փրկի մարդկանց»,- ընդգծել է Բուշը: «Ես լսել եմ, որ ոմանք մեղադրում են կատարվածի համար Ռուսաստանին: Մեղադրել է հարկավոր ահաբեկիչներին, նրանք պետք է վճարեն կատարածի համար»,- հայտարարել է ԱՄՆ նախագահը:

Առաջին թեկնածուն Ստեփան Դեմիրճյանն է

ԵՐԵՎԱՆ, 21 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Նոյեմբերի 21-ից պաշտոնապես սկսվեց ՀՀ նախագահի թեկնածուների առաջադրումը: Ինչպես տեղեկացրեց Կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովի մամուլի ծառայության ղեկավար Լիլիթ Սեդրակյանը, ժամը 16:00-ի դրությամբ առաջին եւ միակ առաջադրման հայտը ներկայացրել է Հայաստանի ժողովրդական կուսակցությունը՝ կուսակցության նախագահ Ստեփան Դեմիրճյանի համար:

Դաշինք Հայկոմկուս-«Ազգային միաբանություն»-«Սոց. Հայաստան»

ԵՐԵՎԱՆ, 21 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Հայաստանի կոմունիստական կուսակցությունը, «Ազգային միաբանություն» կուսակցությունը եւ «Սոցիալիստական Հայաստան» միավորումը որոշել են ստեղծել ժողովրդահայրենասիրական ուժերի դաշինք նպատակ ունենալով «կասեցնել ներկայիս հանցավոր ռեժիմը»:

Ինչպես նոյեմբերի 21-ին «Սոցիալիստական Հայաստան» միավորման համագումարում հայտարարեց «Ազգային միաբանության» նախագահ Արտաշես Գեղամյանը, դաշինքը առաջիկա նախագահական եւ խորհրդարանական ընտրություններին կմասնակցի միասնական նախագահի թեկնածուով եւ միասնական բլոկով: Ա. Գեղամյանի խոսքերով, դաշինքը շարունակում է բոլոր հայրենասիրական ուժերի միավորմանն ուղղված գործընթացները:

ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Հարկային բեռի բարձրացում չի լինելու

Կառավարությունը շուտով խորհրդարանի քննարկմանը կներկայացնի հարկային վարչարարության բարեփոխումների նոր փաթեթ, որի հիմնական նպատակն է հստակեցում մտցնել մի շարք հարկային օրենքներում եւ վերջապես հարկային օրինազանցության, այսինքն՝ ստվերային տնտեսության դեմ պայքարի նոր լծակները ստեղծել: Այս մասին երեկ հայտարարեց պետական եկամուտների փոխնախարար Արմեն Ալավերդյանը: Նա հերքեց մամուլում շարժված այն տեղեկությունները, թե որոշ հարկատեսակների դրույքաչափեր բարձրանալու են: «Հարկային բեռի բարձրացում, արտոնությունների նվազում չեն նախատեսվում», ընդգծեց փոխնախարարը: Նա բացառեց նաեւ շահութահարկի (դիվիդենտ) հարկումը, ասելով, որ այդ խնդիրն ընդհանրապես չի քննարկվել:

Արմեն Ալավերդյանը փոքր-ինչ հանգամանորեն անդրադարձավ փոքր եւ միջին ձեռնարկության հարկման հարցին: Այստեղ հիմնականը պարզեցված հարկի էլ ավելի պարզեցումն է, ինչը փոխնախարարի հավաստմամբ, ներկայումս այնքան էլ պարզ չէ: Այստեղ պետք է ունենանք հստակ շրջանառության չափ եւ հարկվող տոկոսադրույք:

Հարկային դաշտի հստակեցմանն է ուղղված «Եկամտահարկի մասին» օրենքում փոփոխությունը, որտեղ նշվում է, որ տնտեսվարող սուբյեկտը եթե երբեք ամսում չի վճարում եկամտահարկի նվազագույն չափը, լուծարվում է: Սա հնարավորություն կտա ազատվել հազարավոր գրանցված, բայց իրականում չգործող ձեռնարկություններից:

Արմեն Ալավերդյանը, վկայակոչելով 2003 թ.-ի բյուջեում մուտքերի ավելացման խնդիրը, նշեց, որ այս փաթեթը կնպաստի դրան եւ որ մուտքերն ավելացվելու են միայն ստվերի հաշվին:

Արմեն Ալավերդյանը հայտնեց նաեւ, որ գազալցման կայաններից գանձվող հաստատագրված վճարի չափի ավելացումը չի վերաբերում բնակչությանը հեղուկ գազ վաճառող գազալցակայաններին:

Կենցաղային հեղուկ գազի վերջին օրերին արձանագրված թանկացումը, Ա. Ալավերդյանի հավաստմամբ, պայմանավորված է շուկայի վիճակով:

Ա. Մ.

«Թուրքիայում իսլամիստների հաղթանակը որեւէ կերպ չի փոխում մեր շահերն այս տարածաշրջանում»

ԱՄՆ դեսպանն ամփոփում է իր պաշտոնավարման մեկ տարին

«Մեկ տարի առաջ հենց այս օրը ժամանեցի Երեւան: Հիշում եմ, որ ձյուն էր գալիս ու շատ դժվար էր մեքենան վարել», երեկ հրավիրած իր մամլո ասուլիսում նշեց ՀՀ-ում ԱՄՆ դեսպան Ջոն Օրդուեյը: Իսկ երեկ ոչ միայն ձյուն չէր գալիս, այլեւ իր պաշտոնավարման մեկ տարվա ընթացքում, Ջ. Օրդուեյի դիտարկմամբ, բավականին մեծ առաջընթաց է գրանցվել մեր երկրում:

Դեսպանը նշեց, թե հայ-ամերիկյան փոխգործակցության առաքելություն ունենալով, ինքն այդ մեկ տարվա համար երեք ոլորտ է առանձնացնում: Նախ պրն Օրդուեյը նշեց ռազմական համագործակցությունը՝ հավաստիացնելով, որ այդ ոլորտում, մասնավորապես կապի համակարգում գործակցությունը զարգանում է այնպես, ինչպես ծրագրվել էր:

Երկրորդ բնագավառը, որտեղ համագործակցությունը որոշակի հաջողություն է գրանցել, ըստ Ջ. Օրդուեյի, տնտեսությունն է: Ըստ նրա, համատեղ ջանքերով երկու կողմերը փորձում են խթանել գործարարությունը մեր երկրում: Հիշեցրեց ԱՄՆ օգնությունն աղետի գոտու վերականգնման գործում, մասնավորապես, բնակարանաշինության մեջ: Աղետի գոտու 3000 բնակիչ ամերիկյան կողմի աջակցությամբ ապահովվել է բնակարաններով:

Գալով առավել ընդհանուր գնահատականների՝ պրն Օրդուեյը նշեց, թե հարկային վարչարարության դեռեւս ոչ բարենպաստ վիճակը, կոռուպցիան շարունակում են դժվարություններ առաջացնել տնտեսության զարգացման ճանապարհին: «Կարծում եմ անցյալ տարին այս ամենի առումով քննարկումների, ուղիների որոնման շրջան եղավ: Եվ հիմա մոտենում է գործնական քայլեր ձեռնարկելու ժամանակը»: ԱՄՆ դեսպանը քանիցս կարեւորեց հատկապես Առեւտրի համաշխարհային կազմակերպությանը մեր երկրի հնարավորինս արագ անդամակցության խնդիրը, որն, ի դեպ, քննարկվում էր երեկ այդ կազմակերպության կենտրոնական գրասենյակում՝ Ժնեւում:

Որպես Հայաստան-ԱՄՆ հարաբերությունների զարգացման երրորդ ուղղություն պրն Օրդուեյն առանձնացրեց քաղաքացիական հասարակության, ժողովրդավարական արժեքների կայացման ոլորտը, որը լայնածավալ է եւ ներառում է կրթականից մինչեւ, ասենք, հասարակական կազմակերպությունների գործունեությունը խթանող ծրագրեր:

Ջոն Օրդուեյն այստեղ ընդգծեց հատկապես «ընտրական գործընթացներին աջակցելու» խնդիրը: «Կարծում եմ պատշաճ չի լինի ԱՄՆ-ի կամ մեկ այլ երկրի կողմից որեւէ թեկնածուի պաշտպանելու մասին խոսել: Մենք որեւէ թեկնածության ոչ կողմ ենք արտահայտվում, ոչ էլ հակառակվում ենք: Բայց կամենում ենք, որ կայանան արդար ու թափանցիկ ընտրություններ: Եվ վստահ եմ, որ նման ընտրությունները հնարավոր են մեր երկրում»: Նշելով, թե այդ հնարավորության առկայությամբ, այնուամենայնիվ, դեռ շատ անելիք կա հատկապես ազատ եւ արդար ընտրություններ ունենալու համար, դեսպանը հավաստեց իր երկրի պատրաստակամությունը՝ աջակցելու այդ գործընթացների ժողովրդավարացմանը:

Մասնավորապես, շեշտվեց աջակցությունը հանրապետության Կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովին: «Բայց հասկանալի է, որ, ինչպիսի աջակցություն էլ լինի, ԿԸՀ-ն, ինչպես նաեւ տեղական ընտրական հանձնաժողովները ու նրանց ղեկավարներն ունեն իրենց դերն այս գործընթացներում»:

Ամփոփելով Օրդուեյը վստահություն հայտնեց, թե Հայաստանը հետեւողականորեն գնում է դեպի ժողովրդավարություն եւ ազատական շուկա: Պատասխանելով լրագրողների հարցին, թե հնարավո՞ր է համարում առաջընթաց ԼՂ խնդրի կարգավորման գործընթացում ընտրությունների այս շրջանում թե՛ Հայաստանում, թե՛ Ադրբեջանում, դեսպանը տեսակետ հայտնեց, որ այս շրջանում դժվար կլինի, թերեւս, գտնել լուծման ընդունելի տարբերակ, որ չդառնա քաղաքական շահարկումների առարկա: «Այնուամենայնիվ, կարծում եմ, կարեւոր է եւ հնարավոր, որ կողմերը շարունակեն բանակցությունները, որպեսզի ընտրություններից հետո բանակցություններն առավել արագ ընթացք ստանան»: Պրն Օրդուեյը խուսափեց նաեւ այս պահին ենթադրություն անել, թե նախագահական ընտրությունների արդյունքները երկու երկրներում ինչպես կազդեն բանակցային գործընթացի վրա:

Հայաստանյան լրագրողները հետաքրքրված էին նաեւ Թուրքիայում իսլամիստների հաղթանակի հետեւանքով հնարավոր փոփոխությունների վերաբերյալ ԱՄՆ տեսակետով: «Թուրքիայի ընտրությունների արդյունքները որեւէ կերպ չեն փոխում մեր շահերն այս տարածաշրջանում, նաեւ մեր համագործակցությունն այդ պետության հետ: Ինչպես եւ նախկինում, մեր նպաստը միշտ բերենք հայ-թուրքական երկխոսության խթանմանը»:

ԼԻԼԻԹ ԳՐԻԳՈՐՅԱՆ

Քաղաքական ուժերը պայմանավորվել են...

Ընտրական օրենսգրքի փոփոխությունների գործընթացում ձեւավորված խորհրդարանի աշխատանքային խմբին, որը կազմված է տարբեր քաղաքական ուժերի ներկայացուցիչներից, հաջողվել է որոշակի փոխհամաձայնությունների գալ: Դրանք պայմանականորեն կարելի է երեք կետի շուրջ հավաքել:

1. Եթե վերջնական տարբերակին համաձայն են բոլոր բանակցող քաղաքական ուժերը, ապա բոլորն էլ պարտավոր են ստորագրել:

2. Դրանից հետո 44 ստորագրությունների առկայությամբ ձեռնարկել ԱԺ արտահերթ նիստ եւ հարցը վերջնականորեն լուծել:

3. Վերջնական տեքստից հետո, հատկապես բուն խորհրդարանական քննարկումների ընթացքում այլ առաջարկներ ոչ մեկի կողմից չպետք է արվեն եւ ընդունվեն:

Այս կետերը, սակայն, ընդհանրական, ծրագրային բովանդակություն են կրում եւ չեն արտահայտում փոփոխությունների իրական իմաստը: Իսկ այս հարթությունում աշխատանքային խմբին էականորեն ոչինչ չի հաջողվել հասնել: Այդուհանդերձ, այսօր պետք է, ըստ նախնական պայմանավորվածության, հարցը վերջնական կամ գրեթե վերջնական լուծում ստանա:

Գ. Ա.

ԼՈՒՅՍ Է ՏԵՍԵԼ

Հասարակական կազմակերպությունների տեղեկատու

ՀՀ կառավարության եւ ՄԱԿ-ի Զարգացման ծրագրի գրասենյակի կողմից համատեղ իրականացվող «Սոցիալական մոնիտորինգի եւ վերլուծության համակարգի ստեղծում» ծրագրի շրջանակներում պատրաստվել եւ լույս է տեսել «Հայաստանի Հանրապետությունում սոցիալական ոլորտում գործող հասարակական կազմակերպությունների տեղեկատու (ՀՀ մարզեր)»: Ընդսմին, սոցիալական ոլորտ հասկացությունն այստեղ գործածված է ամենալայն իմաստով՝ ներառելով ըստ էության ՀԿ-ների ողջ բազմազանությունը: Տեղեկատուի հրատարակումը նպատակ է ունեցել հանրությանը ներկայացնելու Հայաստանի մարզերում ակտիվ գործող հասարակական կազմակերպությունների ցանկը, նրանց գործունեության ուղղություններն ու այդ ՀԿ-ների կողմից իրականացվող հիմնական ծրագրերը: Նրանց մասին տվյալները հավաքագրել ու ամփոփել են հանրապետության բոլոր մարզպետարանների ու Երեւանի քաղաքապետարանի սոցիալական մոնիտորինգի եւ վերլուծության ստորաբաժանումների աշխատակիցները: Գործող ամենաշատ ՀԿ-ներ նշված են Շիրակի (թվով 114), Լոռու, Սյունիքի մարզերում եւ Երեւան քաղաքում, ամենաքիչը՝ Արմավիրում (8) եւ Կոտայքում (11):

ՀԿ-ների դերն առանձնապես կարեւոր է հասարակության ինքնակազմակերպման, մեր երկրի ժողովրդավարացման ու քաղաքացիական հասարակության կայացման գործում: Այս տեղեկատուն հասարակական կազմակերպություններին, պետական մարմիններին ու միջազգային կազմակերպություններին հնարավորություն կտա ճանաչելու երկրի տարածաշրջաններում տարբեր տեսակ խնդիրների լուծման հարցում հնարավոր գործընկերներին, տեղեկանալու նրանց գործունեության բնագավառների մասին ու դրա հիման վրա կառուցելու արդյունավետ համագործակցություն:

Տեղեկատուն լույս է ընծայել Գյումրու «Դպիր» հրատարակչությունը:

Գ. Մ.

ԱՐՑԱԽՅԱՆ

ԼՂՀ նախագահի հանդիպումները Նյու Յորքում

ՍՏԵՓԱՆԱԿԵՐՏ, 21 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Շարունակվում է ԼՂՀ նախագահ Արկադի Ղուկասյանի այցը ԱՄՆ, որտեղ նոյեմբերի 28-ին անցկացվելու է Արցախի «Հյուսիս-հարավ» ավտոմայրուղու շինարարության համար միջոցների հանգանակության հեռուստամարաթոն:

Ինչպես հայտնեցին ԼՂՀ նախագահին առընթեր տեղեկատվության գլխավոր վարչությունից, երեկ Ա. Ղուկասյանը հանդիպում է ունեցել ամերիկահայ բարերար Գեւորգ Պագումյանի հետ, որը Ստեփանակերտում կառուցվող հիվանդանոցային համալիրի խոշոր հովանավորներից է: ԼՂՀ ղեկավարը շնորհակալություն է հայտնել պրն Պագումյանին Արցախի հետպատերազմյա շենացմանն օժանդակելու համար: Անդրադառնալով ԼՂՀ տնտեսական զարգացմանը, նա նշել է, որ վերջին տարիներս երկրում ակնհայտ է ներդրումների կայուն աճը, ինչը նպաստում է նոր աշխատատեղերի ստեղծմանը: Իր հերթին, բարերարը խոստացել է հետայսու եւս շարունակել օգնությունը երկրի զարգացմանը:

Նույն օրը ԼՂՀ նախագահը հարգանքի տուրք է մատուցել 2001 թ. սեպտեմբերի 11-ին Նյու Յորքում իրագործված ահաբեկչության զոհերի հիշատակին, ծաղկեպսակ դրել Առեւտրի համաշխարհային կենտրոնի տարածքում: Արարողությունից հետո տեղի է ունեցել հոգեհանգստի պատարագ, որը վարել է Հայ առաքելական եկեղեցու Արեւելյան թեմի առաջնորդ Խաժակ արքեպիսկոպոս Պարսամյանը:

Նոյեմբերի 20-ի երեկոյան ՄԱԿ-ում Հայաստանի մշտական ներկայացուցչությունում կազմակերպվել է ընդունելություն, որին մասնակցել են ԼՂՀ նախագահը եւ «Հայաստան» համահայկական հիմնադրամի խոշորագույն հովանավորները: Իր ելույթում Արկադի Ղուկասյանը ներկաներին մանրամասն ծանոթացրել է ԼՂՀ քաղաքական եւ տնտեսական կացությանը՝ կարեւորելով կառուցվող «Հյուսիս-հարավ» մայրուղու նշանակությունը հանրապետության տնտեսական եւ սոցիալական ոլորտների զարգացման գործում:

Մեծ հետաքրքրություն ցուցաբերելով ավտոմայրուղու ներկայումս իրացվող նախագծի նկատմամբ՝ հովանավորները պատրաստակամություն են հայտնել հնարավորինս աջակցել աշխատանքների հաջող ավարտմանը:

Ընդունելության ժամանակ Արկադի Ղուկասյանը «Երախտագիտություն» մեդալ է հանձնել նյույորքաբնակ Հրաչ Կատրիճյանին՝ Արցախի տնտեսական զարգացման գործում ներդրած ավանդի համար: Նա նաեւ զրույցներ է ունեցել մի շարք ամերիկահայ զանգվածային լրատվական միջոցների ներկայացուցիչների հետ:

«Միացման ամենակարճ ճանապարհն անկախությունն է»

«Ղարաբաղյան հակամարտության ուսումնասիրությամբ պետք է առանձին ինստիտուտներ զբաղվեն եւ ոչ թե սոսկ անհատներ: Այդ գիտակցությունը դեռ արմատավորված չէ մեզանում, չի վերածվել պետական մտածողության»: Արտասահմանյան երկրների հետ մշակութային կապերի միությունում օրերս տեղի ունեցավ պրոֆեսոր Ալեքսանդր Մանասյանի «Ղարաբաղյան հակամարտությունը հիմնարար հասկացություններում եւ ընտրված թեմաներ մանրամասն ներկայացմամբ» գրքի եւ ինտերնետային էջի շնորհանդեսը: Ղարաբաղյան հակամարտության ուսումնասիրությամբ զբաղվող անվանի պրոֆեսորն իր դիտարկումներն ու վերլուծությունները կատարում է հիմնականում իրավական փաստարկների հիման վրա: Խնդիրն այն է, որ հակամարտությունն ի սկզբանե քաղաքականացվել է, որին նպաստել են Հայաստանի առաջին հանրապետության ղեկավարները: Խոշոր պետությունները, անշուշտ, իրենց շահերն են հետապնդում, բնական է, որ խնդրի քաղաքականացումը ձեռնտու է նրանց: Իսկ ի՞նչ քաղաքականություն է մշակում մեր պետությունը, դիվանագիտական ի՞նչ խորհրդակներ է առաջարկում, քարոզչական պատերազմում ինչպե՞ս է դիմակայում իրավական փաստարկների կեղծմանն ու նենգափոխմանը: Պրոֆեսորը վճռորոշ դեր է հատկացնում իրավական փաստարկներին, քանզի ղարաբաղյան խնդրի ցանկացած լուծում ստանալու է իրավական տեսք, հետեւապես պետք է պատրաստ լինենք մեր ձեռքի տակ ունենալով հակափաստարկներ: Ադրբեջանցիների բոլոր փաստարկներն իրավական փաստերի գրեթե չեն անդրադառնում: Շատերին զարմանք է պատճառել պրոֆեսորի միտքը, թե Նախիջեւանն օկուպացված է Ադրբեջանի կողմից, մինչդեռ իրավունքի տեսակետից դա ճշմարտություն է: Ժամանակին համընթաց փոխվում են հարցադրումները, խնդրի քարոզչական կերպարը: Պրոֆ. Մանասյանի ողջ գործունեությունն ուղղված է իրավական փաստերի հստակեցմանն ու ձեւավորմանը: Համոզվելով, որ իր գրառումները ճիշտ նպատակակետին չեն հասնում, նա գրեց «Ղարաբաղյան հակամարտությունը հիմնարար հասկացություններում» հոդվածը, որն այնուհետեւ մշակեց եւ ընդարձակեց՝ ընդգրկելով այն բոլոր փաստարկներն ու փաստաթղթերը, որոնց իմացությունը պարտադիր է խնդրով զբաղվողների եւ առհասարակ յուրաքանչյուրի համար:

Կարեւորագույն հասկացություններն ու թեմաները ծավալեց եւ ստեղծեց 2 մասից բաղկացած նոր գիրքը: Նրա կարծիքով, առաջին մասն ընդարձակելով, կարելի է դարձնել փոքրիկ հանրագիտարան: Երկրորդ մասում տեղ են գտել ընտրված թեմաներն ավելի լայն, ծավալուն շարադրանքով, ղարաբաղյան հակամարտության ռազմաքաղաքական ժամանակագրությունը: Վերջինը, ըստ պրոֆեսորի, չափազանց բարդ հարց է եւ լրացուցիչ քննարկումների ու պարզաբանումների կարիք է զգում: Հատուկ կառավարման համակարգի մասին շարադրանքում նշվում է, որ այդ կարգավիճակը Ղարաբաղը ստացել է խորհրդային ժամանակաշրջանում: Այսինքն՝ դեռեւս ԽՍՀՄ փլուզումից առաջ Ղարաբաղը դե ֆակտո դուրս է բերվել Ադրբեջանի ադմինիստրատիվ իսկողությունից ու ենթակայությունից, նրա բոլոր ձեռնարկությունները վերաենթարկվել են Հայաստանին եւ Ռուսաստանին: Պրոֆ. Մանասյանը տեսակետ հայտնեց, որ առաջ քաշելով «Ազատ, անկախ ու միացյալ Հայաստան» կարգախոսը, ընդհարվել ենք մի խնդրի, որն արդի փուլում խանգարում է: Թուրքիան, օրինակ, պետություններ է ստեղծում Ադրբեջանում, Կիպրոսում, որովհետեւ անկախ պետություն ստեղծելն ավելի հեշտ է, քան միացնելը: Այսօրվա իրավական դաշտում «միացում» բղավելով որեւէ պետություն հաջողություն չի ունենա: Չուսումնասիրելով թուրքական փորձը, չունենալով հմուտ միջազգայնագետներ եւ իրավաբաններ, ղարաբաղյան շարժումը ենթարկեցինք ճնշման: «Միացման ամենակարճ ճանապարհն անկախությունն է», եւ միջազգային արդի իրավիճակում Ղարաբաղը պետք է դառնա տարածաշրջանային կայունության գործոն եւ այդ քաղաքականությամբ հանդես գալ աշխարհում: Գրքի ինտերնետային էջը հնարավորություն է ընձեռում ավելի հանգամանալից ծանոթանալ հոդվածներին ու նաեւ շփման մեջ մտնել հեղինակի հետ. http//iatp.r.am./grans/artsakh/:

ՌՈՒԶԱՆ ՊՈՂՈՍՅԱՆ

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակութեան ԺԱ տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«ԱԶԳ ՕՐԱԹԵՐԹ» ՍՊԸ
Երեւան 375010, Հանրապետութեան 47
Ֆաքս՝ 374-1-562863
e-mail: azg2@arminco.com
www.azg.am
Գլխաւոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ /հեռ. 521635
Խմբագիր
ՊԱՐՈՅՐ ՅԱԿՈԲԵԱՆ /հեռ. 529221
Տնօրէն
ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ԱՌԱՔԵԼԵԱՆ /հեռ. 529353
Համակարգ. ծառայութիւն
/հեռ. 582483
Շուրջօրյա լրահավաք ծառայություն
/հեռ. 529353
Apple Macintosh
համակարգչային շարուածը
«Ազգ» թերթի

Թերթի նիւթերի ամբողջական թէ մասնակի արտատպումները տպագիր մամուլի միջոցով կամ ռադիոհեռուստատեսութեամբ, առանց խմբագրութեան գրաւոր համաձայնութեան, խստիւ արգելւում են, համաձայն ՀՀ հեղինակային իրաւունքի մասին օրէնքի:
Նիւթերը չեն գրախօսւում ու չեն վերադարձւում

«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor-in-chief
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.
Yerevan, Armenia, 375010

ԱԶԳ

Լրաքացիկ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎ

Պրահայում ԼՂ կարգավորման վերջնական փաստաթուղթ չի ստորագրվի

Նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանի Պրահա մեկնելու նախօրեին քաղաքական առանձին շրջանակներ կրկին հրապարակ հանեցին Լեռնային Ղարաբաղի կարգավորման բանակցային գործընթացներում հայկական կողմի պարտվողական քաղաքականության խաղաքարտը: Դրա համար թերեւս հող էր ստեղծել վերջերս արտաքին գործերի նախարար Վարդան Օսկանյանի այն հայտարարությունը, թե բանակցային կողմերին հաջողվել է համաձայնության գալ առանձին դրույթների շուրջ, եւ դրանք քննարկվելու են Ադրբեջանի ու Հայաստանի նախագահների առաջիկա հանդիպման ընթացքում: Հենց այս հայտարարությունը հիմք դարձավ, որ այդ շրջանակները շահարկեն ինչ-ինչ գաղտնի համաձայնությունների մասին իրենց իսկ ստեղծած արհեստական տպավորությունը:

Մի կողմ թողնենք, որ նույն այդ ուժերը չէին կարող նման ինֆորմացիա ունենալ այն պարզ պատճառով, որ իրենք որեւէ տեղեկություն չունեն ոչ բանակցային գործընթացից, ոչ էլ առավել եւս հարցերի այն շրջանակից, որը քննարկվելու է երկու նախագահների հանդիպման ընթացքում: Հետաքրքրականն այն է, որ այդ ուժերը նախկին ռեժիմի ներկայացուցիչներն են, որոնք հետեւողականորեն փորձում են իրագործել քարոզչական այն տեխնոլոգիան, թե ներկայիս իշխանության արտաքին քաղաքականությունը ոչնչով չի տարբերվում իրենց մոտեցումներից: Այս եղանակով ոչ միայն փորձ է արվում նախագահական ընտրությունների նախաշեմին գործող իշխանությունների դեմ հզորացնել Արցախի հիմնահարցի խաղաթուղթը, այլեւ զարգացնել այն գաղափարը, թե իրենք «խաղաղության» կուսակցությունն են, եւ իրենց գիծը շատ ավելի ընդունելի է:

Սակայն ինքնին հասկանալի է, որ եթե այս տրամադրությունները չհաջողվի արմատավորել քաղաքական ընդդիմադիր հատվածում եւս, ապա որեւէ լուրջ ակնկալիք այդ շրջանակներն ունենալ չեն կարող: Իսկ այս տեսակետից նրանց վիճակն իրենց իսկ համար գուցե աննախատեսելիորեն կարող է խրթին դառնալ:

2001 թ. ապրիլին Հայաստանի քաղաքական դաշտի խորհրդարանական ընտրանին աննախադեպ ակցիա իրականացրեց, որի շնորհիվ հաջողվեց ստորագրել ԼՂ հիմնահարցի կարգավորման մասին մի հայտարարություն, համաձայն որի բոլոր քաղաքական ուժերը հստակ եւ միասնականորեն հաստատեցին, որ իրենց համար հակամարտության միակ հնարավոր լուծումը ԼՂ եւ Հայաստանի տարածքային անձեռնմխելիության եւ բանակցությունների վերջնական փաստաթղթի հրապարակային քննարկման միջոցով է միայն իրականանալի: Այդ հայտարարությամբ, փաստորեն, նրանք գործող նախագահին դրեցին հստակ սահմանափակումների առջեւ, որը նրա համար բանակցային գործընթացներում նաեւ լուրջ կռվան կարող է հանդիսանալ: Հանրապետության նախագահը, ելնելով վերոնշյալից, չի կարող հաշվի չառնել, թե ինչ է իրեն սպասում ոչ հայանպաստ որեւէ փաստաթուղթ գաղտնի ստորագրելուց եւ Հայաստան վերադառնալուց հետո, առավել եւս նախընտրական այս շրջանում: Եթե հիշենք, թե ինչպես ընտրություններից ընդամենը 2 տարի անց նույն դրդապատճառներով Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը զրկվեց իշխանությունից, ապա սին է դառնում նախկինների բարձրացրած այդ տեսակետը, թե գաղտնի ստորագրված վերջնական փաստաթուղթը կիրառարկվի միայն ընտրություններից հետո: Սա դեռ մի կողմից:

Մյուս կողմից քաղաքական շրջանակներն առնվազն անլուրջ են համարում, որ ԵԱՀԿ Մինսկի խմբի եռանախագահները Պրահայում հիմա սեղանին են դնելու որեւէ վերջնական փաստաթուղթ: Մասնավորապես «Օրինաց երկիր» կուսակցության անդամ, քաղաքագետ Մհեր Շահգելդյանի դիտարկմամբ, ներկայումս ԼՂ կարգավորման կապակցությամբ Հայաստանի մոտեցումը շատ ավելի փաթեթային լուծման ուղղվածություն ունի, իսկ երկու երկրներում եկող տարի սպասվող նախագահական ընտրությունները լուրջ գործոն են, որպեսզի նման վերջնական տարբերակի առաջադրումը բացառվի: Թեեւ Շահգելդյանը չի բացառում, որ ինչ-ինչ ընդհանուր կետեր իրոք առկա են:

Նույն կարծիքին է նաեւ ՀՅԴ-ն: Մասնավորապես համանուն խմբակցության ղեկավար Ալվարդ Վարդանյանը Պրահայից արմատական որեւէ լուծում ենթադրող ակնկալիքներ չունի: Նա եւս դա կապեց նախագահական ընտրությունների հետ՝ որոշակիացնելով, թե մինչեւ 2003 թ. աշուն նման ակնկալիքներ չի կարելի ունենալ: Վարդանյանն անլուրջ որակեց նախնական ստորագրման հավանականությունը՝ վկայակոչելով ինչպես քաղաքական ուժերի ստորագրած հայտարարությունը, այնպես էլ պայմանավորվածությունը, որ հակամարտության կարգավորման ցանկացած վերջնական տարբերակ պետք է արժանանա Հայաստանի եւ, ամենակարեւորը, Արցախի ժողովրդի հավանությանը:

Վերջինիս հետ կապված միակ լուրջ մտահոգությունը Կոմկուսինն էր, որի խմբակցության ղեկավար Ֆրունզե Խառատյանի կարծիքով՝ ամենամեծ սխալն Արցախը բանակցային կողմ չդիտարկելն է, եւ այս ուղղությամբ պաշտոնական Երեւանի պասիվ աշխատանքները: Ինչ մնում է վերջնական տարբերակի ստորագրմանը Պրահայում, ապա Կոմկուսը նման գաղտնիության պայմաններում խնդրի վերաբերյալ չի կարող եւ չի ցանկանում մեկնաբանություններ տալ:

ԳՈՌ ԱԲՐԱՀԱՄՅԱՆ

ՆՈՐԱՄՈՒՏ

JVC-ի առաջին, «Արայի» հինգերորդ վաճառասրահները մայրաքաղաքում

Երեկ Երեւանում բացվեցին էլեկտրոնային ապրանքների երկու նոր վաճառասրահներ: Առաջինն Աբովյան-19 հասցեում JVC հանրահայտ ընկերության մասնագիտացված խանութն էր, որտեղ այսուհետեւ վաճառվող ընկերության արտադրության հեռուստացույցները, երաժշտական կենտրոնները, նկարահանման խցիկները եւ այլ տեսականին ունենալու են ֆիրմային սպասարկում: JVC-ի տարածաշրջանային գրասենյակի տնօրեն Յոշիկազու Յամամոտոն, անդրադառնալով այս իրադարձությանը, նշեց, որ Հայաստանն իրենց գնահատմամբ արագ զարգացող երկիր է, եւ իրենց գործունեությունն այստեղ եւս պետք է լինի զարգացող: Այդ պատճառով էլ որոշվել է բացել այս վաճառասրահը:

Հաջորդը մայրաքաղաքի բնակիչներին քաջ հայտնի նախկին «Օրբիտա» համալիրն էր Մաշտոցի պողոտայի եւ Ամիրյան փողոցի հատման վայրում, որը երեկվանից դարձավ «Արայ» էլեկտրոնային ապրանքների առեւտրով զբաղվող ընկերության 5-րդ եւ ամենաընդարձակ խանութը: Ընդարձակ լինելու, ապրանքներն ավելի ճիշտ ցուցադրելու ու մատուցելու այս վաճառասրահի առավելություններն ընդգծեց նաեւ ընկերության նախագահ Արա Պետրոսյանը: Երբ նրան հիշեցրինք 2 տարի առաջ «Արայ» նոր հեռուստացույցների ներկայացման ժամանակ արտահայտած այն միտքը, որ իր բիզնեսը Հայաստանում շահութաբեր չէ եւ անկում է ապրում, Արա Պետրոսյանն ասաց, որ նոր խանութի բացումը պայմանավորված է պահանջարկի աճով: Նա փաստեց, որ անցած 2 տարվա ընթացքում շահութաբերությունն ավելացել է, հակառակ դեպքում ներդրումներ չէին կատարվի եւ նոր վաճառասրահ չէր բացվի: «Արայի» նախագահը դժգոհեց միայն վերջին 3-4 ամիսներին ներմուծվող էլեկտրոնիկայի մաքսանենգության դեպքերի աճից: Նրա հավաստմամբ, իրենց վաճառած ֆիրմային արտադրանքն այստեղ տեսնում ենք ավելի ցածր գներով, ինչն անհնար է: Այդուհանդերձ, երեկվա միջոցառումը տոնական էր եւ «Արայի» նախագահի, եւ նրա գործընկեր JVC ընկերության ներկայացուցիչների համար, ու վերոնշյալ խնդրի գոյությունն այդ մթնոլորտը չխաթարեց:

Ա. Մ.

Մտածված «ինքնազրպարտությունը» հրապարակվեց, իսկ Բոջոլյանը դա որակեց «լեգենդ»

Կենտրոն եւ Նորք-Մարաշ համայնքների առաջին ատյանի դատարանը երեկ շարունակեց լրտեսության մեջ մեղադրվող Մուրադ Բոջոլյանի դատավարությունը: Հրապարակվեցին Բոջոլյանի նախաքննական ցուցմունքները, որոնցից, ի դեպ, մեղադրյալը հրաժարվել է դատական գործընթացի հենց սկզբից:

Համաձայն Մուրադ Բոջոլյանի նախաքննական ցուցմունքների, Թուրքիայի հատուկ ծառայությունների հետ իր կապը սկսվել է 2000 թ.-ի հունիսից, երբ ինքը գտնվել է Թուրքիայում՝ աշխատանք որոնելու մտադրությամբ:

Մինչեւ նշված ժամանակն էլ, ըստ Բոջոլյանի, նման համագործակցության մի շարք առաջարկություններ են եղել, որոնք մերժվել են իր կողմից: Եվ, սակայն, 2000 թ.-ի մայիսին, մեկնելով Թուրքիա եւ, ըստ ցուցմունքի, աշխատանք որոնելով, Մուրադ Բոջոլյանը հորաքրոջ որդի Մուրադ Իշլերից լսում է, որ մարդիկ կան, որոնց համար կլիներ, եթե Բոջոլյանը մնար Հայաստանում: Իհարկե, Բոջոլյանի Հայաստանում մնալու նպատակահարմարությունն ինքնանպատակ չէր, քանի որ Հայաստանից տեղեկություններ տալու դեպքում կլինեին համապատասխան գումարային վճարումներ: Տեղեկությունները, մասնավորապես, պիտի վերաբերեին Հայաստանի ներքաղաքական վիճակին, արտաքին քաղաքականությանը, ռազմական իրողություններին:

Այնուհետեւ Բոջոլյանը նախաքննական ցուցմունքներում նշում է, որ 2000 թ.-ի հունիսին կայացել է իր առաջին հանդիպումը ՄԻԹ-ի աշխատակիցներ Թոլունայի եւ Նյուրեքի հետ: Ծանոթացել են, եւ այդ ընթացքում Բոջոլյանն, ըստ իր իսկ ցուցմունքի, գլխի է ընկել, որ իր հետ հանդիպողները Թուրքիայի գաղտնի ծառայությունների աշխատակիցներ են եւ, ըստ այդմ էլ, մերժել է հայտնել որեւէ տեղեկություն ի վնաս Հայաստանի:

Բոջոլյանի բացատրությամբ, նման մարդկանց հետ հանդիպելու իր ցանկությունը պայմանավորված է եղել իր ծանր (պարտքերի առատությամբ բնութագրվող-Ա. Հ.) ֆինանսական վիճակով: Ուստի, հանդիպման ժամանակ էլ, սեփական խոսքերով, Բոջոլյանը համաձայնել է տեղեկատվություն տալ, բայց ոչ ռազմական:

Ինչեւէ, առաջին հանդիպումն ավարտվում է 500 դոլար վճարելով, որի դիմաց Բոջոլյանը համարժեք ստացական է ստորագրում: Հետաքրքրական է, որ սկզբնապես տեղեկատվության դիմաց 5-7 հազար դոլար ստանալու պահանջ ներկայացնող Բոջոլյանը, ըստ ցուցմունքի, համաձայնում է առաջարկվածին:

Հաջորդ 5 հանդիպումները կայացել են 2000 թ.-ի սեպտեմբերին, 2001 թ.-ի հունվարին, ապրիլին, հուլիսին եւ հոկտեմբերին: 2000 թ.-ի սեպտեմբերին եւ 2001 թ.-ի հունվարին Բոջոլյանը ստանում է 1000-ական դոլար, հետո՝ 2250-ական:

Նշված 6 հանդիպումների ընթացքում Բոջոլյանը հանդիպում է ոչ միայն Նյուրեքի եւ Թոլունայի, այլեւ, ըստ ցուցմունքի, նրանց ղեկավար Գյուրչի, նաեւ մեկ այլ աշխատակից Գյուլայի հետ: Բոջոլյանը ՄԻԹ-ի աշխատակիցներին ընդհանուր առմամբ տրամադրում է տեղեկություններ, որոնք հավաքում է թերթերից:

Սա էլ դժգոհություն է առաջացնում նման տեղեկատվության դիմաց վճարողների կողմից, եւ նրանք, մասնավորապես Թոլունայը մի ցուցակ է ներկայացնում: Ըստ այդ ցուցակի, ՄԻԹ-ին հետաքրքրել են ռազմական տվյալներ. Հայաստանում եւ Արցախում զորքերի դիրքավորման, ռազմական օդանավակայանների, ինքնաթիռների, հրթիռների, զենքերի, հակաօդային ուժերի, լազերային զենքի, ՔԲԿ-ի եւ շատ այլ բաների մասին:

Եվ որպեսզի, ինչպես Բոջոլյանը նշել է ցուցմունքում, կարողանա մտապահել այդ ցուցակի հատուկ տերմինները, Բոջոլյանը կապույտ թղթի վրա նշումներ է կատարում: Այդ «թուղթը» առկա է գործում:

ՄԻԹ-ի հետ հանդիպումների ժամանակ ստացված գումարների մի մասը Բոջոլյանը ծախսում է՝ փորձելով առեւտուր անել: Ճամպրուկային առեւտուր անելու առաջարկ է անում նաեւ Նյուրեքը, ասելով, որ այդ կերպ կարդարացվեն հաճախակի այցելությունները Թուրքիա, նաեւ լրացուցիչ եկամուտ կլինի:

2001 թ. հոկտեմբերին Թուրքիա կատարած վերջին այցի ժամանակ Բոջոլյանը կրկին դժգոհություն է լսում՝ արդեն հրապարակված նյութեր տանելու կապակցությամբ:

Ըստ Բոջոլյանի նախաքննական ցուցմունքների, տպավորությունն այնպիսին էր, կարծես Բոջոլյանը փորձել է գումար վաստակել, մեղմ ասած, խաբելով ՄԻԹ-ին:

Սակայն, միեւնույն ժամանակ, անհասկանալի է, թե ինքնազրպարտություն որակվող խոստովանությամբ ինչու է նույն Բոջոլյանի կողմից զրպարտվում (կամ գուցե բացահայտվում) իր հորաքրոջ որդին՝ որպես ՄԻԹ-ի հետ կապեր ունեցող:

Նույն կերպ անհասկանալի է, թե Բոջոլյանի հետ հանդիպումները ինչու են եղել բացահայտ, «աշխատանքի կոպիտ ձեւերով» (Մուրադ Բոջոլյան):

Հրապարակումների ավարտին ամբաստանյալը նշեց, որ այդ ցուցմունքները ճիշտ չեն: Դրանք հորինված են, պարզապես կապված են իրական մարդկանց հետ: Իսկ հորինվել են՝ կնոջը փրկելու համար:

Դատավարությունը կշարունակվի այսօր:

ԱՂԱՎՆԻ ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ

ՀՐԱՏԱՊ

Հայերեն տեղեկատվական դաշտ ստեղծելու շեմին

Համահայկական տեղեկատվական միասնական դաշտ ստեղծելու հրատապության մասին քանիցս խոսվել է: Շեշտվել է այն հանգամանքը, որ ինտերնետի հայերեն թարգմանությունը կնպաստի թե տնտեսության, թե գիտության եւ թե այլ ոլորտների արագընթաց զարգացմանը:

Հայաստանի պետական ճարտարագիտական համալսարանում գործող ISMA ընկերությունը վերջին երկու տարիներին զբաղվում է համակարգչային ծրագրերի եւ ինտերնետի հայերեն տարբերակներ ստեղծելու փորձնական աշխատանքներով: Ներկա փուլում ընկերությունն իր առջեւ խնդիր է դրել ունենալ որակյալ հայերեն-անգլերեն համակարգչային թարգմանչական համակարգ, ինչպես նաեւ Windows ծրագրի եւ ինտերնետի հայերեն տարբերակները:

Արդեն գործում է հայերեն-անգլերեն թարգմանչի փորձնական տարբերակը, որը կատարում է իմաստային թարգմանություն ցանկացած լեզվից: Անհրաժեշտ է միայն համակարգ ներմուծել գիտելիքների բազան, տվյալ լեզվի բառարանները եւ շարահյուսական կանոնները: Համակարգը ցուցադրվել եւ հավանության է արժանացել ՀՀ արդյունաբերության եւ առեւտրի նախարարությունում, ԳԱ ակադեմիայում, Հայաստանի ամերիկյան համալսարանում եւ այլ հաստատություններում:

Առայժմ ներմուծված են 500 բառ եւ շարահյուսական կանոնների 75 տոկոսը: Նախատեսվում է մշակել պարզ համառոտ, պարզ ընդարձակ եւ բաղադրյալ նախադասություններով տեքստեր թարգմանելու աշխատանքը, ստեղծել 50000 բառ պարունակող բառարանային բազա, որից հետո թարգմանիչ ծրագիրը կցել ինտերնետին: Ծրագիրն ավարտին հասցնելու համար անհրաժեշտ է 136 մլն դրամ:

Ինչ վերաբերում է Windows ծրագրի հայերեն տարբերակին, այն աշխատում է համակարգի ֆունկցիաներով ու կանոններով՝ չձեւափոխելով ծրագրի միջոցներն ու տեքստային ռեսուրսները: Այդ ձեւով ստացվում է ծրագրի հայերեն տարբերակի տնտեսապես շատ էժան լուծում: Նշված հետազոտական փորձնական աշխատանքները ֆինանսավորվել են ընկերության ներքին ռեսուրսներից: Նրանց վերջնական տեսքի բերելու համար անհրաժեշտ են որոշակի ֆինանսական ներդրումներ:

Քանի որ հայալեզու ծրագրային փաթեթների շուկան խիստ փոքր է, եւ տարածված է անօրինական պատճենահանումների երեւույթը, հետեւաբար հայերեն-անգլերեն համակարգչային թարգմանչի մշակումը կոմերցիոն նպատակներով ներկայումս գործնականում բացառված է: Պետբյուջեի սղության պատճառով հնարավոր չէ նաեւ պետական ֆինանսավորում ստանալ: Այսպիսով, ֆինանսավորման միակ ռեալ ուղին միջազգային կազմակերպություններից կամ հայ գործարար բարերարներից աջակցություն ստանալն է:

«Ազգի» թղթակցի հետ զրուցելիս ՀՊՃՀ-ի կոմպյուտերային համակարգեր եւ ինֆորմատիկա դեպարտամենտի պրոֆեսոր Էդուարդ Մանուկյանն ասաց. «Համալսարանի ռեկտորատը մեզ տրամադրել է տարածք, որտեղ մեզ հետ աշխատում են նաեւ ասպիրանտներ: Ցավոք, ֆինանսական միջոցների սղության պատճառով ռեկտորատը հնարավորություն չունի մեզ ապահովելու եւս մի քանի համակարգիչներով, լրացուցիչ աշխատողներով, իսկ ասպիրանտներին՝ բավարար աշխատավարձով:

Կարիք ունենք անգլերենի եւ հայերենի մասնագետների, հատկապես լեզվաբանների՝ քերականական կանոնները ներմուծելու, եւ եւս մի քանի աշխատողների՝ ամսական գոնե 1000 բառ մուտք անելու համար:

Փորձում ենք ստեղծել հետազոտական պրոբլեմային լաբորատորիա, որի համար ժամանակ ու միջոցներ են պետք: Մեր մշակած համակարգը թույլ է տալիս կազմել երկլեզու բառարաններ եւ ապա հեշտությամբ ավելացնել 3-րդ լեզուն: Կասկածից վեր է, որ անգլերենին չտիրապետող մեծ թվով հայաստանցիների եւ հայերենին չտիրապետող սփյուռքահայերի համար թարգմանիչ ծրագիրը փոխշփման լայն հնարավորություն է ստեղծում: Մեր մշակած սկզբունքով կունենանք նաեւ արեւելահայերենից արեւմտահայերեն (եւ հակառակը) փոխադրումներ կատարող ծրագիր, որի անհրաժեշտությունը նույնպես չափազանց կարեւոր է սփյուռքի համար: Խնդիրն այն է, որ շահագրգիռ բարերարների օգնությամբ միայն կկարողանանք հաջողության հասնել, այլապես մեր աղքատիկ միջոցներով գործը տեղից չի շարժվի»:

Ավելացնենք, որ այս օրերին Երեւանում մեկնարկում է Եվրամիության հասարակության տեղեկատվական տեխնոլոգիաներ ծրագրի շրջանակներում անցկացվող միջազգային խորհրդաժողովը, որը նպատակ է հետապնդում ոչ միայն ստեղծել կապի ծառայություններից օգտվելու հնարավորություն, այլեւ ապահովել տեղեկատվական մատչելիություն: Իսկ Հայաստանի համար հիմնական խնդիրը տեղեկատվության հայերեն եւ հակառակ թարգմանության միջոցների ստեղծումն է:

ՌՈՒԶԱՆ ՊՈՂՈՍՅԱՆ

ԱԿՆԱԲՈՒԺՈՒԹՅՈՒՆ

«Աշխարհը տեսնելու բերկրանքը»

Երեւանի 8-րդ հիվանդանոցի մանկական ակնաբուժական բաժանմունքի վարիչ, բժշկական գիտությունների թեկնածու Ահարոն Գաբրիելյանը համոզված է, որ շատ փոքրիկներ, Մանկական փոխպատվաստումների համաշխարհային հիմնադրամի հայաստանյան գրասենյակի շնորհիվ կվերականգնեն իրենց տեսողական օրգանների խաթարված կենսագործունեությունը:

Հիմնադրամի ստեղծման պատմությունն առավել քան հուզիչ է: ԱՄՆ Արիզոնայի նահանգի ոստիկանության պետ Մարկ Քրոքերը Հարավսլավիայում գործուղման ժամանակ հանդիպում է լյարդի ցիռոզով հիվանդ փոքրիկ Վերոնիկային: Աղջկան փրկելու համար Մ. Կրոկերը հանգանակություն է կազմակերպում ԱՄՆ-ում եւ փոխպատվաստում կատարելու նպատակով աղջկան տեղափոխում Նահանգներ: Սակայն տեղափոխությունը, ինչպես նաեւ անհրաժեշտ ֆինանսական միջոցների ձեռքբերման հապաղումը ճակատագրական են դառնում: Հարավսլավացի աղջկա կյանքը փրկել չի հաջողվում: Այդուհանդերձ, Վերոնիկայի ծնողները խնդրում են Մ. Կրոկերին շարունակել իր սկսած գործը: Չէ որ աշխարհում իրենց սիրելի դստրիկի պես քանի-քանի՛սն ունեն նման աջակցության կարիք: Ահա այսպես է Լոս Անջելեսում 1987 թ. ստեղծվում «Մանկական փոխպատվաստումների համաշխարհային հիմնադրամը»: Եվ, թերեւս, ազգանվան «յան» վերջնածանցն էր պատճառը, որ հիմնադրամի փոխնախագահ Վալերի Մակ-Քեֆրի-Բունիաթյանը որոշում է, որ հիմնադրամը մասնաճյուղ բացի Հայաստանում: «Երեւանի 8-րդ հիվանդանոցի ընտրությունը պատահական չի եղել,- ասում է հիմնադրամի հայաստանյան գրասենյակի տնօրեն Մ. Եգանյանը: Հաշվի են առնվել բազմաթիվ գործոններ, որոնք առնչվում են բուժանձնակազմի մասնագիտական խնդիրներին եւ գիտական ներդրումներին, նորարարությանը մասնակից լինելու ձգտումներին եւ, ինչու չէ, նաեւ կոլեկտիվի բարոյա-հոգեբանական մթնոլորտին: Ըստ էության, բաժանմունքն ապրում եւ աշխատում է ընտանիքին բնորոշ ջերմությամբ եւ նվիրումով»:

Հիվանդանոցի 40-ամյա պատմության էջերը զարդարում են այնպիսի անուններ, ինչպիսիք են Ե. Բլավացկայան, Ի. Միրզա-Ավագյանը: Այստեղ են կատարվել եղջերաթաղանթի առաջին փոխպատվաստումները:

1962 թ. 8-րդ հիվանդանոցում գործող ակնաբուժության ամբիոնը նաեւ կադրերի վերապատրաստման ամբիոն է: Այստեղ ներդրվում եւ ուսումնասիրվում են բուժման նոր մեթոդներ եւ եղանակներ: Բաժանմունքի մասնագետները մասնակցում են ակնաբուժության համաշխարհային գիտաժողովներին: Ներկայումս այստեղ կիրառվում է գերբարձր հաճախականության ալիքների օգտագործմամբ եղջերաթաղանթի բուժում: Բուժօգնության եւ զանազան վիրահատական միջամտությունների ցանկն այսուհետ ավելի կընդլայնվի, քանի որ Մանկական փոխպատվաստումների համաշխարհային հիմնադրամի հետ համագործակցությունը թույլ կտա իրականացնել տեսողական օրգանների ժամանակակից բարդ վիրահատություններ:

2002 թ. ապրիլին ԱԺ ընդունած «Մարդուն օրգաններ եւ հյուսվածքներ պատվաստելու մասին» օրենքը կկարգավորի դոնորի խնդիրը, իսկ հիմնադրամը անհրաժեշտ միջոցներ կհայթայթի դոնորական միջամտության կարիք ունեցող երեխաների համար:

Փոխպատվաստման վիրահատությունների միջին գները Ռուսաստանում կազմում են 600-1000 ԱՄՆ դոլար, իսկ ԱՄՆ-ում՝ 3000-10000 դոլար: «Հայաստանում,- ասում է մանկական բաժանմունքի վարիչ Ահարոն Գաբրիելյանը,- նման հիմնադրամի աջակցությունը նշանակում է, որ այսուհետեւ դոնորի եւ ֆինանսական միջոցների հայթայթման խնդիր չի լինի: Եվ բուժող անձնակազմը կարող է ձեռնամուխ լինել ամենաբարդ վիրահատությունների»:

Վիճակագրական տվյալները փաստում են, որ ազգաբնակչության 98 տոկոսը տարեկան առնվազն 2 անգամ դիմում է ակնաբույժին, իսկ 60 տոկոսն ակնաբույժի կարիք ունի:

Մանկական փոխպատվաստումների համաշխարհային հիմնադրամը ակնաբուժական բաժանմունքին կապահովի նաեւ առաջին անհրաժեշտության որոշ սարքավորումներով եւ ժամանակակից տեխնիկայով:

– Հիմնադրամի նորամուտը նախ եւ առաջ առնչվում է դոնորի խնդրին,- ասում Ահարոն Գաբրիելյանը:- Ճիշտ է, հայ մարդու համար հարազատի մահը չափազանց ծանր է եւ խանգարում ու դժվարացնում է հանգուցյալին որպես դոնորի դիտարկելը: Սակայն, կարծում եմ, այս պարագայում ազգային մենթալիտետի հաղթահարման միակ ճանապարհը իրական գործերն են: Չէ՞ որ մեր երեխաներին գունավոր եւ լուսավոր աշխարհը տեսնելու բերկրանքը վերադարձնելը նաեւ մեր երջանկությունն է:

ԱԶԳԱՆՈՒՇ ԲԱՐՍՈՒՄՅԱՆ

ԳՐԱԽՈՍՈՒԹՅՈՒՆ

Տարողունակ եւ ուսանելի

Պետական-քաղաքական գործիչների հուշագրությունները միշտ ենթադրում են նոր մոտեցումներ, անսպասելի բացահայտումներ, իրերն ու իրադարձությունները նորովի դիտարկելու, արժեւորելու մղումներ:

Այդպիսի եւ ուրիշ շատ ենթադրություններ իրենց արդարացումը եւ արտացոլումն են գտել Ալեքսան Կիրակոսյանի «Մայրամուտի շեմին» ժողովածուի էջերում: «Հուշեր եւ մտորումներ» ենթավերնագիրը հենց սկզբից մատնանշում է շաղախը, եւ անձնական-կենսագրական բոլոր անդրադարձումները խորունկ մտորումներով են զուգակցվում, ինչն առանձին արժեք է հաղորդում ընդհանուր պատումին:

«Հայաստանի երեք հանրապետությունների ժամանակակիցն եմ, գրում է Ա. Կիրակոսյանը, եւ պատկանում եմ 40-ականների այն սերնդին, որն աշխարհ եկավ 20-րդ դարի սկզբի նզովյալ տարիներին եւ անցավ դժվարին, տատասկոտ եւ, հիրավի, հերոսական ճանապարհ, ըմբոշխնեց մարտական փառքի եւ ստեղծագործ աշխատանքի բերկրանքը, բայց արդյունքում ապրեց մեծ հիասթափություն՝ ականատես դառնալով այդքան դժվարությամբ, մեծագույն ջանքերով ստեղծված արժեքների ոչնչացմանը, կատարված գործի ուրացմանը», այսպես է գրում հեղինակը «Մուտք»-ում:

Այս մի հատիկ նախադասությունն, իրոք, «պայթում» է «լիքությունից» եւ պայմանավորում հետագա շարադրանքը ծայրեծայր: Հեղինակն իր կյանքի պատմությունը չի գրում՝ պարզ ինքնակենսագրականի պես, կյանքի յուրաքանչյուր շրջան, գործունեության ամեն ոլորտ սերտորեն առնչված է մեր երկրի համար կարեւոր, նշանավոր, հիմնավոր իրադարձություններին, գործերին եւ փաստերին: Սարդարապատի հուշահամալիրի կառուցումն է դա, Սեւանի հիմնախնդրի լուծմանը միտված քայլեր, ժամանակակից արվեստի, Ռուսական արվեստի թանգարանների, Մանկական պատկերասրահի հիմնումը, առանձին «վիճահարույց» եւ «անցանկալի» գրքերի հրատարակումը եւ այլն: Ալեքսան Կիրակոսյանը, գրաված պաշտոնների բերումով, ամենակարեւորը՝ նախասիրություններից ելնելով, մեր նոր մշակույթի զորեղ հովանավորն է եղել, կազմակերպիչն ու նվիրյալը: Նրա անմիջական շփումներն, անձնական մտերմությունը մեր մի շարք մեծանունների հետ միշտ հանգեցրել են այս կամ այն արդյունքին՝ միշտ հարկավոր, միշտ կարեւոր: «Մշակույթի աշխարհում» գլուխն այդ դրվագումներին ագուցված հեղինակային ինքնօրինակ մտորումներն են մեր մշակույթի հանգուցային խնդիրների, ազգային ակունքի անխաթարությունը պահպանելու, ընդհանուր քաղաքակրթական տարուբերումների մեջ զուտ ազգայինը հաստատելու, զարգացնելու վերաբերյալ:

Առանձին եւ բացառիկ հետաքրքրություն են ներկայացնում քաղաքական գործիչների դիմանկարները նույնանուն գլխում: Գրիգոր Հարությունյան, Սուրեն Թովմասյան, Յակով Զարոբյան, Անտոն Քոչինյան, Կարեն Դեմիրճյան, Բադալ Մուրադյան, Ջոն Կիրակոսյան, Հովհաննես Բաղդասարյան՝ Հայաստանի երկրորդ հանրապետության վերջին տասնամյակների ղեկավարների վերաբերյալ գրառումներն առավել հետաքրքիր ու եզակի են, քանզի շարադրված են գործունեությամբ, համատեղ աշխատանքով, կարեւոր որոշումներ կայացնող եւ գործադրող անձանցից մեկի՝ Ալեքսան Կիրակոսյանի գրչով, անաչառության եւ արդարամտության ելակետով, պետական գործչին հատուկ, պետականության առաջնայնության համոզված ջատագովի (ռուսերեն державник) մտածողությամբ եւ կրքով:

Շատ տարողունակ են գրքի շուրջ 300 էջերը, ոչ միայն հետաքրքիր ժամանակի առումով, այլեւ չափից ավելի ուսանելի, իսկ ոճի հղկվածությունը, բնորոշումների դիպուկությունը, շարադրանքի կառուցիկությունը մատնանշում են հեղինակի որոշակի ծիրը, որն իր հարստացումն ու զարգացումն է ձեռք բերել ժամանակակից հայ գրողների եւ բանաստեղծների հետ շարունակական հաղորդակցմամբ, անցյալի եւ ներկայի խոշորագույն մտածողների երկերի քաջատեղյակությամբ:

Ալեքսան Կիրակոսյանի հուշերը եւ մտորումները պետք է որ հետաքրքրեն, գրավեն շատերին թե բովանդակությամբ, թե պետական-քաղաքական նշանավոր գործչի երախայրիքը լինելու հանգամանքով, քանզի այստեղ մեկ ուրիշ գործոն էլ կա. ոչ միայն ինչպես է գրված, ինչ է գրված, այլեւ՝ ով է գրել: Հեղինակի անձնավորությունն իսկ առանձնակի իմաստ եւ արժեք է հաղորդում շարադրանքին, քանզի վերջին տասնամյակների մեր անվերապահ հեղինակություններից է Ալեքսան Կիրակոսյանը, մշտական մի ներկայություն հանրապետության կյանքի կարեւոր եւ իմաստավոր իրադարձություններում, տնտեսության, պետական շինարարության, մասնավորապես մշակույթի ոլորտներում:

Իսկ նրա ապրած կյանքն իմաստավոր է, մտորումները՝ հույժ ուսանելի, եւ քանի որ գրքի ծանոթագրության մեջ նշված է, որ ամբողջացնելու միտում էլ կա՝ երկրորդ հատորով, մնում է քաջառողջություն եւ կորով մաղթել մեծարգո հեղինակին՝ շարունակելու իր կարեւոր եւ հիմնավոր գործը, առավել եւս, որ իր բովանդակալից կյանքում ոչ մի գործ կիսատ չի թողել, հատկապես որ

Լեռան գագաթին օրն ուշ է մթնում...

Ալեքսան Կիրակոսյան, «Մայրամուտի շեմին», Եր., «Նաիրի», 2002:

ԱՐՄԵՆ ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ

ԱԶԳ

Միջազգային

Նոյեմբերի 21-ին Չեխիայի մայրաքաղաք Պրահայում գումարվեց Եվրատլանտյան գործընկերության խորհրդի գագաթաժողովը: Դրան նախորդել էր ՆԱՏՕ-ի խորհրդարանական վեհաժողովի խորհրդի գումարումը Ստամբուլում, որի աշխատանքներն ավարտվեցին նոյեմբերի 19-ին: Եթե խորհուրդը կոչ էր արել հատուկ ուշադրություն դարձնել «Միջին Ասիայի եւ կովկասյան տարածաշրջանի երկրներին, որոնք ցանկանում են սերտ հարաբերություններ հաստատել ՆԱՏՕ-ի հետ», ապա գագաթաժողովը պատրաստվում է ՆԱՏՕ-ի կազմում ընդգրկել Բուլղարիային, Ռումինիային, Սլովենիային, Սլովակիային եւ մերձբալթյան երեք հանրապետություններին՝ Լատվիային, Լիտվային, Էստոնիային:

Անկախ տարաձայնությունների բնույթից

Եվրամիությունը Ռուսաստանի հարցում սերտորեն համագործակցում է ԱՄՆ-ի հետ: Դա առավելապես դրսեւորվում է ՆԱՏՕ-ի գագաթաժողովում

Խորհուրդը, նախորդելով գագաթաժողովին, իր կոչով լրացնելու է գալիս վերոհիշյալ պատրաստակամությունը: Ի՞նչ առումով: Այն, որ Անդրկովկասը, Միջին Ասիան եւ Մերձբալթիկան ԽՍՀՄ-ի մաս էին կազմում, իսկ Ռուսաստանը համարվում է նրա իրավաժառանգորդը: Ինչ վերաբերում է այլն երկրներին, որոնք ՆԱՏՕ-ի կազմում իրենց նորամուտն են տոնում, ապա դրանք ԽՍՀՄ-ի գլխավորած սոցիալիստական ճամբարի երկրներ էին:

Հատկանշական է, որ ՆԱՏՕ-ին այդ ճամբարի երկրներից Լեհաստանի, Չեխիայի եւ Հունգարիայի անդամակցության հարցը դեռեւս լուծվել էր 1997-ին: Նույն թվականին, արձագանքելով այդ անդամակցությանը, պաշտոնական Վաշինգտոնը շտապեց «Կովկասն ու Կենտրոնական Ասիան ամերիկյան կենսական շահերի գոտի» հայտարարել: Ըստ երեւույթին, հայտարարության նպատակը Բալկաններում ռուսական ազդեցության վերջին պատվարը չեզոքացնելու համար հարավում Ռուսաստանին հավելյալ դժվարություններ հարուցելն էր:

Տրամաբանական է, որ ռուսական գերազդեցության տարածքներն ամերիկյան կենսական շահերի գոտի հայտարարելու դեպքում Ռուսաստանի ուշադրությունը Բալկաններից շեղվելու էր դեպի այդ տարածքները, որպեսզի Մ. Նահանգներն ու ՆԱՏՕ-ի գծով նրա դաշնակիցները Հարավսլավիայի դեմ պատերազմ սանձազերծելիս որեւէ լուրջ հակազդեցության չբախվեն: Ռուսաստանը ոչ միայն որեւէ հակազդեցություն չկարողացավ ցուցաբերել, այլեւ համակերպվեց Արեւմուտքի ագրեսիայի հետեւանքով մասնատված Հարավսլավիայում ինչպես ԱՄՆ-ի, այնպես էլ ՆԱՏՕ-ի ռազմական ներկայության փաստի հետ:

ՆԱՏՕ-ին Լեհաստանի, Չեխիայի, Հունգարիայի անդամակցությունը, Ռուսաստանին զրկելով Հարավսլավիայի հետ ցամաքային հաղորդակցության ուղիներից, նախադրյալներ էր ստեղծել, որպեսզի նա դուրս մղվի Բալկաններից: Բուլղարիայի եւ Ռումինիայի անդամակցությամբ դուրսմղումը լիարժեք է դառնում, իսկ Սլովենիայի եւ Սլովակիայի անդամակցությունը Ռուսաստանին վերջնականապես զրկում է Արեւելյան Եվրոպա վերադառնալու հնարավորությունից: Այլ կերպ՝ ռուսական գործոնը Բալկանյան թերակղզու երկրների կողքին չեզոքանում է նաեւ Արեւելյան Եվրոպայի երկրներում:

Հարցը, սակայն, սոսկ այդ երկրները չեն, այլ մերձբալթյան հանրապետությունները: Այդ հանրապետությունները ոչ թե սոցիալիստական ճամբարի, այլ ԽՍՀՄ-ի մաս են կազմել: Ուրեմն, Մոսկվայի համար Անդրկովկասի եւ Միջին Ասիայի պես գերազդեցության տարածք են: ՆԱՏՕ-ն իր կազմում ընդգրկելով Լատվիային, Լիտվային, Էստոնիային, դեպի արեւելք չի ծավալվում միայն, այլ անմիջականորեն ներթափանցում է ռուսական գերազդեցության տարածք:

Դա, ինչ խոսք, կնպաստի Անդրկովկասում եւ Միջին Ասիայում ԱՄՆ-ի ռազմական ներկայության ակտիվացմանը, միաժամանակ կստեղծվեն այդ ներկայությունը ՆԱՏՕ-ի ներկայությամբ համադրելու անհրաժեշտ բոլոր նախադրյալները: Ստեղծված իրավիճակում Ռուսաստանը ստիպված կլինի բացի ԱՄՆ-ից, հանուն ազդեցության, մրցապայքարի մեջ մտնել նաեւ ՆԱՏՕ-ի հետ: Այդ առումով ՆԱՏՕ-ի ընդլայնումը պատահական չէ:

Ի դեպ, առաջիկա դեկտեմբերի 12-13-ին Կոպենհագենում կայանալիք Եվրոպական խորհրդի համաժողովն էլ պատրաստվում է ընդլայնել Եվրամիության կազմը: Ընդ որում, ընդլայնումը ենթադրում է Լեհաստանի, Հունգարիայի, Չեխիայի կողքին Սլովակիայի, Սլովենիայի, Լատվիայի, Լիտվայի, Էստոնիայի պես երկրների ընդգրկում, որոնց Եվրատլանտյան գործընկերության խորհրդի գագաթաժողովը ընդգրկում է ՆԱՏՕ-ի կազմ: Սա ցույց է տալիս, որ գագաթաժողովի նախորդումը ԵՄ-ի համաժողովին առավել եւս պատահական չէ:

Եթե ՆԱՏՕ-ի խորհրդարանական վեհաժողովը Միջին Ասիայի եւ կովկասյան տարածաշրջանի երկրներին հատուկ ուշադրություն դարձնելու կոչ է անում, իսկ Եվրատլանտյան գործընկերության խորհուրդն ընդլայնում է ՆԱՏՕ-ի կազմը՝ ստեղծելու համար վերոհիշյալ երկրներ ներթափանցելու անհրաժեշտ նախադրյալներ, ապա Եվրոպական խորհուրդը ԵՄ-ի կազմն ընդլայնելու պատրաստակամություն է ցուցաբերում, որպեսզի խրախուսի ներթափանցումը: Այս ամենը հիմք է տալիս ենթադրելու, որ անկախ ԱՄՆ-ի հետ տարաձայնությունների բնույթից, ռուսական գերազդեցության տարածքների կրճատման հարցում ԵՄ-ը սերտորեն համագործակցում է նրա հետ:

ՀԱԿՈԲ ՉԱՔՐՅԱՆ

Թեժ կետ

Արեւմտյան Երուսաղեմում ավտոբուս է պայթեցվել

Մեղադրվում են Արաֆաթը եւ «Համասը»

Երեկ առավոտյան, աշխույժ երթեւեկության ժամին ավտոբուս է պայթեցվել Արեւմտյան Երուսաղեմում: Ֆրանսպրեսի տվյալներով, մարդաշատ ավտոբուսի առաջամասում եղած պայթուցիկ հզոր սարքը գործի է դրել պաղեստինցի մահապարտ ահաբեկիչը, իրենից բացի սպանելով 10 ուղեւորների եւ վիրավորելով 48 այլ անձանց: Վիրավորներից 8-ի վիճակը ծանր է: Իսրայելի Կարմիր խաչի ներկայացուցիչը նշել է, որ տուժածների մեջ կան երեխաներ: BBC-ի տվյալներով, զոհերից մեկը 13 տարեկան աղջնակ է:

Քաղաքի ոստիկանապետ Շլոմո Ահարոնիշկին Իսրայելի հանրային հեռուստատեսությամբ ելույթ ունենալով պատմել է դեպքի մանրամասնությունները: Երուսաղեմի քաղաքապետ Էհուդ Օլմերտն ահաբեկչության համար մեղադրել է պաղեստինցիների առաջնորդ Յասեր Արաֆաթին՝ նրան համարելով անմիջական պատասխանատու, քանի որ «խրախուսում» է նման գործողությունները: «Ամեն օր ահաբեկչության տասնյակ ահազանգեր են ստացվում, որոնց մեծ մասը կանխվում է: Ահաբեկիչները շարունակում են պատերազմը մեր դեմ, իսկ մենք փորձում ենք նորմալ ապրել այս վտանգի պայմաններում», հայտարարել է նա լրագրողներին:

Ահաբեկչության թաղամասը հեռու չէ Պաղեստինյան ինքնավարության Բեթղեհեմ քաղաքից: Դեպքից անմիջապես հետո պաղեստինյան արմատական «Համաս» շարժման ղեկավարներից մեկը՝ Աբդել Ազիզ ալ Ռանտիսին, կոչ արեց շարունակել հակաիսրայելական գրոհները, սակայն չստանձնեց ահաբեկչության պատասխանատվությունը: «Նման գործողությունները պետք է շարունակվեն: Հարկավոր է սպանել սիոնիստ բոլոր ոճրագործներին», հայտարարեց նա Քաթարի «Ալ Ջազիրա» հեռուստաընկերության թղթակցին:

Վերջին 11 օրում սա հակաիսրայելական 3-րդ ահաբեկչությունն է: Նոյեմբերի 10-ին Իսրայելի հյուսիսում նոր ռազմավաններից մեկի դեմ ձեռնարկված ահաբեկչությունից զոհվել էին 5 հրեաներ, այդ թվում երկու մանուկներ: Նոյեմբերի 15-ին Հեբրոնում եւ Այսրհորդանանում պաղեստինցիների սարքած ծուղակն ընկնելով սպանվել էին իսրայելցի 9 զինվորներ եւ 3 նորաբնակներ: Նախորդ 3 ամիսներին ահաբեկչություններ չէին եղել:

Իսրայելի ԱԳՆ խոսնակը երեկ հայտարարեց, որ «քառյակի» (ԱՄՆ, ՄԱԿ, Ռուսաստան, Եվրամիություն) մշակած մերձավորարեւելյան խաղաղության ծրագրի ամեն մի քննարկում բացառվում է վերջին ահաբեկչությունից հետո: Վարչապետ Արիել Շարոնն սպառնաց պատասխան գործողությունների դիմել «ահաբեկչությանը վերջ դնելու» նպատակով: Իսրայելցիների հակահարվածի կոնկրետ ձեւերը պաշտոնապես չեն նշվում, սակայն BBC-ի տվյալներով, երեկ Բեթղեհեմ են մտել Իսրայելի բանակային ջիպեր եւ տանկեր:

«Ալ Ղաիդայի» մարտիկները Մեծ Բրիտանիա են թափանցում Արեւելյան Եվրոպայից

Մեծ Բրիտանիայի հատուկ ծառայությունները պարզել են, որ «Ալ Ղաիդա» կազմակերպությունը մարտունակ խմբավորումների մեծ ցանց ունի Եվրոպայում: Հատուկ ծառայությունների օպերատիվ տվյալները նաեւ վկայում են, որ «Ալ Ղաիդան» սերտ կապեր ունի ալժիրյան ահաբեկչական խմբավորումների հետ, որոնք աչքի են ընկնում առանձնակի դաժանությամբ:

Լոնդոնի «Թայմը» մեջբերում է բրիտանական գաղտնի ծառայությունների այն տվյալները, որոնց համաձայն ահաբեկիչներն առանձնապես մեծ թիվ են կազմում ոչ թե Արեւմտյան, այլ Արեւելյան Եվրոպայում: Ենթադրվում է, որ նրանք Մեծ Բրիտանիա են թափանցում հենց Բուլղարիայից եւ Սլովակիայից, որտեղ կան գաղթականների մի շարք ճամբարներ: Այդ երկրներից Մեծ Բրիտանիա մուտք գործելը, որպես կանոն, մեծ դժվարություն չի ներկայացնում: Բացառված չէ, որ Ուսամա բեն Լադենը եւս փորձած լինի Աֆղանստանից Արեւելյան Եվրոպայով հասնել Մեծ Բրիտանիա, գրում է «Թայմսը»:

Պ. Ը.

Ամերիկացի լրագրողը դատապարտում է Ուեքսլերի թուրքամետ տեսակետները

Բրովարդ-Պալմ Բիչում (Ֆլորիդա) հրատարակվող «Նյու թայմս» շաբաթաթերթի հոկտեմբերի 24-ի համարում լրագրող Բոբ Նորմանը դատապարտել է կոնգրեսական Ռոբերտ Ուեքսլերի թուրքամետ գործունեությունը: Դեմոկրատական կուսակցության անդամ Ուեքսլերը թուրքական հարցերի կոնգրեսական խմբավորման նախագահն է:

Նորմանը հատկապես անդրադառնալով Ուեքսլերի այն հայտարարությանը, թե «Թուրքիան ժողովրդավարական եւ աշխարհիկ երկիր է», գրում է, որ «չափազանցություն է Թուրքիայի Հանրապետությունը ժողովրդավարական անվանելը»: Բայց «Ուեքսլերի եւ Թուրքիայի հարաբերություններում ամեն ինչ է չափազանցված», ավելացնում է, նշելով, որ նա է հիմնադրել մի տարի առաջ թուրքական հարցերի կոնգրեսական խմբավորումը՝ նպատակ ունենալով թուրքամետ կոալիցիա ստեղծել մայրաքաղաքում: Նա ոչ միայն ընկերական հարաբերությունների մեջ է թուրքական հզոր քաղաքական կառույցների հետ, այլեւ անցյալ մարտ ամսին որպես առաջնորդ-ղեկավար արժանացել է ամերիկա-թուրքական խորհրդի մրցանակին: Ուեքսլերը ոչ միայն պայքարում է հանուն Թուրքիայի հետ առեւտրի զարգացման, այլեւ Կոնգրեսում ամեն ջանք թափում է վերացնելու մաքսային հարկերը Թուրքիայից Մ. Նահանգներ ներմուծված ապրանքների վրա: Այս ամենը նա անում է հօգուտ կիսազինվորական կառավարություն ունեցող մի պետության, որը մարդու իրավունքների ոտնահարման, անօրինական ներխուժումների եւ ցեղասպանության սարսափելի անցյալ ունի: Կոնգրեսականն ու Բուշի վարչակարգը գովերգում են այդ երկիրը՝ որպես «փայլատակող մի լույս», այն դեպքում, երբ նրան Եվրամիության կազմում չեն ընդունում իր հակաժողովրդավարական գործելակերպի համար:

Նորմանը Ուեքսլերի թուրքամետությունը կապում է նրա իսրայելամետության հետ: «Ուեքսլերի դրդապատճառները ճիշտ հասկանալու համար դուք պետք է խորամուխ լինեք Իսրայելի հետ Թուրքիայի հարաբերությունների մեջ», գրում է նա, ավելացնելով, որ հրեական պետության ցանկացած բարեկամ բարեկամ է նաեւ 41-ամյա Ուեքսլերին: Նորմանը բացահայտում է, որ այդ երկու երկրները միշտ չէ, որ դաշնակիցներ են եղել: «Չնայած Իսպանիայից վտարվելուց հետո (1492-ին) հրեաներին սիրով են ընդունել Ստամբուլում, երկուսի հարաբերությունները շատ ծանր ժամանակաշրջան են անցել: Առաջին համաշխարհային պատերազմից հետո, օրինակ, եբրայերենն ու հրեական մշակույթը Թուրքիայում 20 տարի արգելված են եղել: Երկրորդ աշխարհամարտի տարիներին, չեզոք լինելով հանդերձ, Թուրքիան երբեմն օգնել է Հիտլերյան Գերմանիային», գրել է նա:

Նորմանն այնուհետեւ բացահայտում է նաեւ Վաշինգտոնի, Երուսաղեմի եւ Անկարայի կապերը: Իսրայելը Կոնգրեսում Ուեքսլերի նման իր համախոհներին մղում է, որպեսզի վերջիններս պաշտպանեն թուրքական շահերը Մ. Նահանգներում: Ուեքսլերն այդ առումով շատ պարտաճանաչ է կատարում իր պարտականությունները, գրում է նա, ավելացնելով, որ նրան այդ հարցում օժանդակում են ամերիկա-հրեական հաստատությունները: Վերջերս 9 գլխավոր հրեական խմբակցություններ նախագահ Բուշին կոչ են արել Թուրքիայի «պարտքերը չեղյալ հայտարարել, առեւտրական զիջումներ շնորհել նրան եւ Միջազգային արժութային հիմնադրամից հավելյալ օգնություն ձեռք բերել»:

Լրագրողը նաեւ հարձակվում է պաշտպանության փոխքարտուղար Վոլֆովիցի վրա, որը հայտարարել էր, թե հիանում է փոքրամասնություններին վերաբերվելու Թուրքիայի օրինակելի ընթացքով: «Նա պետք է ծանոթ լիներ 20-րդ դարի սկզբին հրեաների դեմ կիրառված ճնշումներին, այնուհետեւ վերջին 80 տարվա ընթացքում 15 մլն քրդերի դեմ նրա քաղաքականությանը: Իսկ ամենասարսափելին՝ 1,5 մլն հայերի ցեղասպանությունը 1915-24 թթ.», գրում է նա, ավելացնելով, որ Թուրքիան դեռեւս հերքում է այս վերջին վայրագությունը եւ վերջին մի քանի տարվա ընթացքում շրջափակման է ենթարկել Հայաստանը:

Նորմանն իր երկար հոդվածն ավարտում է Վաշինգտոնում ամերիկա-քրդական տեղեկատվական ցանցի ղեկավար Քանի Էքսուլամի խոսքերով. «Վոլֆովիցի եւ Ուեքսլերի նման մարդիկ սխալվում են՝ Թուրքիան համարելով օրինակելի պետություն: Այդ մասին լսելն անգամ սրտխառնուք է առաջացնում: Նրանք Թուրքիային ներկայացնում են ոչ այնպիսին, որպիսին կա: Թուրքիան իսկական խնդիրներ ունի: Դա ռասիստական մի պետություն է, որի ժողովրդավարական ծածկույթը չափազանց բարակ է:

ՀԱՐՈՒԹ ՍԱՍՈՒՆՅԱՆ,
«Կալիֆոռնիա կուրիեր»

ԱԶԳ

Մշակույթ

British Film Festival
YEREVAN 2002
november 21-29

Բրիտանական ֆիլմերի երկրորդ փառատոնը Երեւանում

Հայաստանում բրիտանական խորհրդի կազմակերպությամբ եւ «Պարադիս» ընկերության համագործակցությամբ երեկ «Մոսկվա» կինոթատրոնում բացվեց բրիտանական ֆիլմերի երկրորդ փառատոնը, որը տեւելու է 9 օր: Այդ առթիվ նույն կինոթատրոնում, ժամը 14-ին կազմակերպված մամուլի ասուլիսում բրիտանական խորհրդի կողմից ֆիլմերը ներկայացրեց լրագրող եւ կինոքննադատ Թոմ Բերչենաֆը, նշելով, որ ներկայացվելիք ֆիլմերը հիմնականում երիտասարդ սերնդի ռեժիսորների վերջին 3 տարիների աշխատանքներն են, երբեմն նաեւ դեբյուտներ, որոնք Անգլիան են ներկայացնում նոր ժամանակներում:

Ընթերցողներին հիշեցնենք, որ առաջին փառատոնը, որը «Կինոյի օրեր» էր անվանվել, կայացել էր անցյալ տարվա նոյեմբերին, երբ բրիտանական խորհուրդն ընդամենը 6 ամիս էր, որ գործում էր Հայաստանում: Ցուցադրվել էր 3 ֆիլմ: Հաջողությունից քաջալերված, այս տարվա միջոցառմանը, որը մշակութային-կրթական ուղղվածություն ունի եւ դառնալու է ավանդական, ներկայացված են, ինչպես նշվեց, 9 ֆիլմ, յուրաքանչյուրը 2 ցուցադրումով՝ ժամը 17-ին անգլերեն, իսկ 19-ին ռուսերեն:

Երեկ ցուցադրվեց ռեժիսոր Ջասմին Դիզդարի (ծնվել է Բոսնիայում, ապրել Չեխիայում, իսկ ներկայումս ստեղծագործում է Անգլիայում) «Հրաշալի մարդիկ» ֆիլմը, որը 1999 թվի Կաննի կինոփառատոնում արժանացել է հատուկ մրցանակի:

Այսօր կցուցադրվի ռեժիսոր Սթիվն Դալդրի «Բիլլի Էլիոթ» ֆիլմը, որն անցյալ տարի երեք անվանակարգերով ներկայացվել էր «Օսկարի» մրցանակաբաշխությանը: Ֆիլմի հերոսը՝ 11-ամյա Բիլլին, թողնում է բռնցքամարտի պարապմունքները՝ բացահայտելու համար իր տաղանդը բալետում, բայց... հանդիպում է ավանդապաշտ հոր ընդդիմությանը:

Վաղը՝ նոյեմբերի 23-ին, կցուցադրվի ռեժիսոր Ջոնաթան Գլեյզերի «Սեքսուալ կենդանի» ֆիլմը, որը պատմում է Իսպանիայում պանդուխտի կյանք վարող նախկին գողերի մասին: Գանգստերային ժանրի այս ֆիլմը շոշափում է անցյալի եւ ներկայի կոնֆլիկտը:

Կիրակի օրը կներկայացվի ռեժիսորներ Փիթեր Լորդի եւ Նիք Փարկի «Փախուստ հավաբնից» մուլտիպլիկացիոն կոմեդիան, որը գովերգում է ազատության մեջ ապրելու հավերի պայքարը: Ըստ գովազդի, հանրահայտ աստղերի ձայնակցումը ֆիլմը դարձնում է միջազգային մակարդակի կլասիկ կատակերգություն:

Երկուշաբթի օրվա «Գիշերային գնումներ» (ռեժիսոր Սոլ Մեքսթին) ֆիլմը սիրո ջանքերի տարօրինակ մի կոմեդիա է, որտեղ չորս ընկերներ հանկարծակի դառնում են խելահեղ միջադեպերի վկաները:

Փառատոնի մյուս օրերին ներկայացվելու են «Իրականությունից վերացած» (ռեժիսոր Ջասթին Քերիգըն), «Վերջին կամքը» (ռեժիսոր Ֆրեդ Սխեփիզի), «Սառը Վեսթ Հայն» (ռեժիսոր Ռիչարդ Փերի) եւ «Մեծ ավար» (ռեժիսոր Գայ Ռիչի) ֆիլմերը:

Բրիտանական խորհուրդը Միացյալ Թագավորության միջազգային կազմակերպություն է՝ նպատակաուղղված երկրների միջեւ կրթական եւ մշակութային հարաբերությունների զարգացմանը: Խորհրդի հայաստանյան գրասենյակի նպատակն է Հայաստանի եւ Մեծ Բրիտանիայի միջեւ հաստատել տեւական համագործակցություն, հատկապես արվեստի, կրթության, գիտության եւ կառավարման ասպարեզներում: Առաջիկայում նախատեսված ծրագրերից է հունվարին կայանալիք երիտասարդ ֆոտոլուսանկարիչ Էն Դորոտիի ցուցահանդեսը, որտեղ ընդհանուր առմամբ ներկայացվելու է կովկասյան երեք երկրներում ապրող հասարակ մարդկանց առօրյան:

Իսկ ներկա կինոփառատոնի շրջանակներում կինոքննադատ Թոմ Բերչենաֆը հանդիպելու է ինչպես հայաստանցի կինոմասնագետների, այնպես էլ թատերական ինստիտուտի կինոյի բաժնի ուսանողների հետ եւ կարդալու է երկու դասախոսություն:

Հ. Ծ.

ՆՎԻՐԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆ

Գրի ու գրքի պաշտամունքը դեռ չի մարել

Ավետիք Իսահակյանի անվան գրադարանում երեկ հավաքվել էին գրադարանի բարեկամները՝ գիր սիրող, գիրք նվիրաբերող մարդիկ: Երեք տարի առաջ սկսված բարեգործական նվիրատվությունների շնորհիվ գրադարանը վերապրեց ու գրադարանավարներին հավատ ներշնչեց, որ մերօրյա նյութի ու գրի անողոք պայքարում հաղթելու է գիրը եւ չի լինելու ոգու սով:

Գրադարանի տնօրեն Հասմիկ Կարապետյանը երախտագիտության ջերմ խոսքեր հղեց ներկաներին՝ ցանկանալով, որ բարեգործների նվիրումը դառնա պետական քաղաքականություն եւ գրքերից ու թերթերից զրկվելու պատճառով գրադարաններ չփակվեն: Նա մեկ առ մեկ կարդաց նվիրատուների անունները՝ Ամենայն հայոց կաթողիկոս Գարեգին Ա, Ժանսեմ (նվիրել է իր 12 ալբոմները), Հր. Թամրազյան, Վարազդատ Հարությունյան, Արարատ Գոմցյան, Ամալյա Գաբրիելյան, Ռիմա Դեմիրճյան եւ այլք: Երեկ առավոտյան, մեծանուն նկարիչ Մարտիրոս Սարյանի դուստրը՝ Ռուզան Սարյանը, գրադարանին նվիրեց «Սարյանի նամակները» գիրքը:

Ինչպես եւ ակնկալում էր գրադարանի տնօրենը, միջոցառմանը հրավիրված ակադեմիկոս Վարազդատ Հարությունյանը ներս մտավ գրքերի կապոցը ձեռքին: «Այս օջախը սուրբ է, քանի որ կրում է Ավ. Իսահակյանի անունը եւ շատ այցելուներ ունի: Նոր գիրք տպագրելիս, անպայման նվիրում եմ գրադարանին»: Երեկվա նվիրատվության մեջ էին «Բոսֆորի եւ Մարմարայի ափերով» ուղեգրությունը, «Ով է, որտեղից է գալիս», «Բանտի հուշերը» (հայ մտավորականը թուրքական բանտում), Մկրտիչ Խերանյանի «Զայն տուր, ով ծովակ», «Աշխարհի ճանապարհներով», իր հուշերը՝ «Կյանքի քառուղիներով» եւ «Արվեստակից ժամանակակիցներս», ինչպես նաեւ ճարտարապետ Սամվել Սաֆարյանի եւ Կամար Թերլեմեզյանի գործունեությունների մասին պատմող գրքերը եւ ճարտարապետության վերաբերյալ երկու դասագիրք: Վաստակաշատ գրադարանավար Նինել Ոսկանյանը ներկաներին պատմեց, որ իր գրքերի մեծ հավաքածուն գրադարաններին նվիրաբերելը շատերին զարմանք է պատճառել, մինչդեռ, իր համոզմամբ, մեզանից յուրաքանչյուրը գեղարվեստական գրքին կարող է անդրադառնալ մեկ-երկու անգամ, իսկ գրադարաններում այդ գրքերը դառնում են ժողովրդի սեփականությունը, ձեռքից-ձեռք անցնում: Նա ցավով նշեց, որ փողոցներում չնչին գումարով գրքեր վաճառողները գիտության դոկտորներ են եղել, որոնք այսօր չեն կարողանում իրենց գոյությունը պահպանել: «Գիրք սիրողը փող չունի, փող ունեցողին գրքեր պետք չեն»:

Գրադարանի սրահում ցուցադրված էին նվիրատված գրքերը: Միջոցառումն ուղեկցվեց երիտասարդ երգիչների կատարումներով, հնչեցին հայկական ռոմանսներ, արիաներ:

ՌՈՒԶԱՆ ՊՈՂՈՍՅԱՆ

Ս. Մեսրոպ Մաշտոց դպրատունը հինգ տարեկան է

Աշնանային այդ օրը օշականյան սրբավայրը լեփ-լեցուն էր Հայաստանի տարբեր վայրերից եւ սփյուռքից եկած հյուրերով, հավատացյալներով ու մտավորականներով: Ս. Մեսրոպ Մաշտոց եկեղեցու կողքին, ուր հանգչում է հայ գրերի մեծանուն ստեղծողը, բացվում էր մի նոր հաստատություն, որը կոչված էր դառնալու Հայ առաքելական եկեղեցու ծիրում գործող գիտամշակութային ու հոգեմտավոր կենտրոն:

Դեռ ավելի քան մեկ տասնամյակ առաջ Օշականի հինավուրց դպրոցը, որ կառուցվել էր անցյալ դարի սկզբներին, հանձնվեց եկեղեցու տնօրինությանը: Այն Մաշտոցյան թանգարանի վերածելու Ամենայն հայոց կաթողիկոս Վազգեն Առաջինի ցանկությունը հետագա իրադարձությունների պատճառով մնաց անկատար: Դպրոցական շենքի հիմնովին վերակառուցման գործն իր լրումին հասավ երջանկահիշատակ Գարեգին Ա Հայրապետի օրոք, ամերիկահայ բարերար Ջիվան Կոբոյանի ներդրումներով, Արագածոտնի թեմի հիմնադիր առաջնորդ Նավասարդ եպս. Կճոյանի նվիրյալ ջանադրությամբ: Լքված ու կիսավեր շենքը ստացավ նոր տեսք, նրա պատերի մեջ հանդերձավորվեցին դահլիճներ ու հարկաբաժիններ, տանիքը պսակվեց գմբեթով: Սակայն թանգարան դարձնելու մտադրությունն անբավարար թվաց եւ որոշվեց նորահաստատ շինությունը դարձնել գիտամշակութային կենտրոն, որտեղ նորագույն ժամանակներում թերեւս առաջին անգամ հնարավորություն կտրվի միահյուսելու մեր ակադեմիական գիտության ու հոգեւոր-կրոնական մտքի աշխատանքը հայագիտության եւ մասնավորապես մաշտոցագիտության զարգացման ասպարեզում:

Այդ իրադարձությունը կայացավ 1997 թ. հոկտեմբերի 28-ին:

Ուղիղ հինգ տարի գործում է մաշտոցագիտական այս հաստատությունը, եւ նրա կամարների տակ տեղի են ունեցել բազմաթիվ հիշարժան իրադարձություններ: Երկրորդ հարկի սրահներում բացվեց Մեսրոպ Մաշտոցին, հայ գրին ու գրչությանը, հայ քրիստոնյա քաղաքակրթությանը նվիրված արվեստի գործերի մշտական ցուցադրություն: Ստեղծվեց հայագիտական-աստվածաբանական հարուստ գրադարան: Մեր մտավորականությունը, գիտական կրթական ու ստեղծագործական միությունները, ՀՀ կրթամշակութային գերատեսչությունները սիրով արձագանքեցին Գարեգին Ա կաթողիկոսի կոչին, որով Վեհափառը հրավիրում էր մասնակցելու նոր հոգեմտավոր կենտրոնի ստեղծմանը: Եղան բազմաթիվ նշանակալից նվիրատվություններ, իրենց ծառայություններն ու աջակցությունն առաջարկեցին հայրենիքի ու սփյուռքի գիտնականները, նկարիչները, մշակութային ու կրոնական կազմակերպությունները, ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիան: Ստեղծվեց հաստատության գիտխորհուրդ, որի կազմի մեջ էին այնպիսի նշանավոր հայագետներ, ինչպիսիք էին ակադեմիկոսներ Գագիկ Սարգսյանը, Էդուարդ Ջրբաշյանը, Վաչե Նալբանդյանը, Լեւոն Խուրշուդյանը, Գրիգոր Խանջյանը, Վարդգես Միքայելյանը, դոկտորներ Պիոն Հակոբյանը, Բաբկեն Հարությունյանը, Արամ Քալանթարյանը, Պարույր Մուրադյանը եւ ուրիշներ: Հաստատությանը, Գարեգին Ա կաթողիկոսի մտահղացմամբ, տրվեց «Դպրատուն» անվանումը, վերածնվեց հինավուրց մի բառ, որը կրում է բազմաբովանդակ խորհուրդ եւ վկայում մշակութային-գիտական ժառանգորդության շարունակականության մասին:

Հինգ տարվա ընթացքում այստեղ գումարվել են բազմաթիվ գիտաժողովներ, ընթերցումներ, գիտական հանդիպումներ, անցկացվել մշակութային ձեռնարկներ, տարաբնույթ հանդիսություններ: Հիշատակելի է «Աստվածաշնչյան Հայաստան» գիտաժողովը, որը հնարավորություն տվեց մեր գիտությանն արդեն անկաշկանդ ու անարգել անդրադառնալու «Գրքերի գրքին», նրա դերին հայ ժողովրդի հավաքական կերպարի կերտման գործում, մեր հայրենիքի անցյալի մասին սուրբգրային հիշատակություններին: Գիտաժողովն իսկապես դարձավ նշանակալից իրադարձություն մեր գիտական կյանքում, եւ այդ մասին վկայեցին հայրենի ու օտար մամուլում տպագրված բազմաթիվ հրապարակումներն ու գնահատականները:

Ամեն տարի Ս. Թարգմանչաց տոնի օրերին Ս. Մեսրոպ Մաշտոց դպրատանը գումարվում են մաշտոցյան ընթերցումներ: Դրանք ամեն անգամ ապացույց եւ վկայություն են դառնում մաշտոցագիտության նոր ձեռքբերումների ու նվաճումների: Կարդացվել են հարյուրից ավելի գիտական զեկուցումներ երկրի առաջատար հայագետների կողմից, քննվել են Մաշտոցի կյանքին ու գործին, նրա ժամանակին, նրանով սկսված հայ քրիստոնեական քաղաքակրթությանը, գրի ու գրչության ծագման ու զարգացման պատմությանը վերաբերող բազմաթիվ հիմնահարցեր:

Մեր հանրության հիշողության մեջ մնում են նաեւ «Ավարայրի խորհուրդ», «Անիի հազարամյա փառքը» գիտական նստաշրջանները, որոնք նույնպես բազմաթիվ արձագանքներ ունեցան, վերարժեւորեցին մեր ստացած մշակութային ժառանգությունն այսօրվա հայացքով ու մտահոգություններով:

Ս. Մեսրոպ Մաշտոց դպրատունը գործում է Ծայրագույն պատրիարք եւ Ամենայն հայոց կաթողիկոս Գարեգին Բ-ի հայրական հոգածության ներքո: Վեհափառը գտնում է, որ մաշտոցյան այս օջախը քիչ գործ չի կատարել, բայց առավել մեծ են նրա անելիքները: ՀՀ ԳԱ ակադեմիայի նախագահ Ֆադեյ Սարգսյանն այն համարում է մեր հայագիտությունը ներկայացնող գիտնականների արգասաբեր հավաքատեղի: Եվ քանի որ արդեն մաշտոցյան չորրորդ ընթերցումներով մեկնարկել են հայ գրերի ստեղծման 1600-ամյա տոնակատարությունները, առաջիկա տարիներին դարձյալ կարեւոր անդրադարձներ կլինեն մեր վաղ պատմության այդ ոսկեղենիկ ժամանակներին: Իսկապես որ անելիքները շատ են ու բազմազան: Եվ հնգամյա դպրատունն ի զորու է կատարել իր առջեւ դրված խնդիրները: Վեհափառի մաղթանքով նա ունի «մաշտոցյան օրհնությունը՝ որպես ներշնչումների անսպառ աղբյուր»: Եվ հայագիտությունը դեռ սպասելիքներ ունի այս մաշտոցաշունչ օջախից:

ԱՐՏ. ՆԱԶԱՐՅԱՆ

Ալեքսանդր Դյուման եւ հայերը

Այս տարի լրացավ ֆրանսիացի հայտնի վիպասան Ալեքսանդր Դյումայի ծննդյան 200-ամյակը: «Երեք հրացանակիրների» եւ «Կոմս Մոնտե Քրիստոյի» հեղինակն անձնական կյանքում աչքի էր ընկնում տարօրինակություններով, շռայլություններով ու պարտքերով: Դյուման ուժերը փորձել է նաեւ լրագրության մեջ գրելով քիչ հայտնի ճամփորդական նոթեր:

«Ռուսաստան» եւ «Կովկաս» (1858-59 թթ.) ուղեգրություններին է անդրադառնում Փարիզի «Աշխարհ» թերթը, նշելով, որ դրանք տեղ-տեղ նվիրված են հայերին, թեեւ պարունակում են որոշ անճշտություններ ու սխալներ: Այսպես, Դյուման պարծենում է, թե իրենից առաջ «ոչ ոք նման ճանապարհորդություն չի կատարել» 6 ամսում անցնելով 3000 լյո (1 լյոն 4,5 կմ է): Հասնելով Գերմանիան, Դանիան, Սանկտ Պետերբուրգը, Ֆինլանդիան, Մոսկվան, Նիժնի Նովգորոդը, Աստրախանը, նա այցելում է Դերբենդ, Բաքու, Թիֆլիս եւ Ֆրանսիա վերադառնում Տրապիզոնով:

Դյուման Աստրախանի հայուհիների նրբագեղությունը համեմատում է հին հունական քանդակների հետ: Աստրախանում հայի ընտանիքում հյուրընկալվելով, նա հիացմունքով է պատմում հայերի հյուրասիրության, խորովածի, բազմապիսի եւ անգերազանցելի մուրաբաների (մասնավորապես դդմի մուրաբայի) մասին: Հայտնի է, որ Դյուման հետագայում խոհարարական գիրք գրեց՝ ներկայացնելով բազմաթիվ բաղադրատոմսեր:

Ուղեգրություններում ընդգծվում է, որ հայերն առանձնապես կարեւորում են ծննդի, կնունքի, հարսանիքի եւ թաղման ծեսերը: 1858 թ. Աստրախանից հետո Ղզլար այցելելով՝ Դյուման գրում է, որ այնտեղ հայերը զբաղվում են գինեգործությամբ եւ օղեթորմամբ: «Առհասարակ Կովկասում եւ մերձակա նահանգներում հայերն անում են ամեն ինչ: Ամեն ժողովուրդ մասնագիտացած է. պարսիկը վաճառում է մետաքս, լեզգին՝ մահուդ, թաթարը զենք: Հայը մասնագիտացած չէ. նա վաճառում է ամեն ինչ՝ ծախվող եւ նույնիսկ չծախվող բաներ: Ընդհանրապես հայի վարկն այնքան էլ բարձր չէ», գրում է Դյուման:

Բաքուն տեսնելուց հետո նա արձանագրում է, որ այնտեղ բնակվում են պարսիկներ, հայեր եւ թաթարներ: Հայերն ու պարսիկներն ունեն կանոնավոր դիմագծեր, նահապետական բարքերով ապրող հայի «աչքերը հրաշագեղ են, հայացքն անկրկնելի է եւ միաժամանակ ամփոփում է խոհականություն, լրջություն, թախիծ կամ հնազանդություն, գուցե եւ մեկը, եւ մյուսը»:

«Թիֆլիսի գլխավոր քարավանատունը կառուցել է մի հայ՝ միայն դրա տարածքի դիմաց վճարելով 80 հազար ֆրանկ», գրում է Դյուման, ավելացնելով, որ այնտեղ կարելի է տեսնել Արեւելքի եւ Եվրոպայի ամենատարբեր ազգությունների ներկայացուցիչների: Մի առիթով տալով իբր «Վրաստանի պատմության» հեղինակ Մովսես Խորենացու (իր ուղղագրությամբ) անունը, Դյուման աղավաղում է փաստերը եւ անտեսում Խորենացու ազգությունը:

Ծննդյան տոները Թիֆլիսում անցկացնելով՝ Դյուման ձյան եւ վատ ճանապարհների պատճառով չի այցելում Երեւան եւ չի տեսնում Արարատը: Նա հայերին եւ հրեաներին մեծավոր ժողովուրդներ է համարում «աշխարհի ակունքներին հասնող պատմական հիշողության» պատճառով: Դյուման ընդգծում է, որ Հայաստանում է երկրային դրախտը, որտեղից սկիզբ են առնում 4 նախնական գետերը: Արարատի վրա է հանգրվանել այգեգործների ու գինեգործների նախահայր Նոյն իր տապանով:

Մի շարք անճշտություններով հանդերձ, Դյումայի ուղեգրությունները գնահատելի աղբյուր են հայերի ու Հայաստանի վերաբերյալ:

Պ. Ք.

Մարզական

Կանայք գրոհում են համաշխարհային ռեկորդները

Վարշավայում շարունակվում են ծանրամարտի աշխարհի տղամարդկանց 72-րդ եւ կանանց 15-րդ առաջնությունները: Մրցումների երկրորդ օրը տղամարդկանց մրցաշարում մրցահարթակ դուրս եկան մինչեւ 62 կգ քաշային ծանրորդները, որոնց մեջ էր նաեւ Հայաստանի ներկայացուցիչ Արթուր Ղանիեյանը: Մեր ծանրորդն, ըստ ՀՀ սպորտվարչության լրատվության ծառայության, զբաղեցրել է 7-րդ հորիզոնականը: Ցավոք, չհաջողվեց դարզել հայ դյուցազնի ցուցանիշը վարշավյան մրցահարթակում: Ինչ վերաբերում է մրցանակակիրներին, ապա կրկին մրցակցությունից դուրս էին Ասիայի ներկայացուցիչները: Առաջին վարժությունից հետո երեք ծանրորդներ՝ Իմ Յոն Սուն (ԿԺԴՀ), Լի Մանչժենը (Չինաստան) եւ բուլղարացի Ստեֆան Գեորգիեւը, ցույց էին տվել միեւնույն արդյունքը (140 կգ): Ամեն ինչ պետք է վճռեր հրում վարժությունը: Այստեղ բոլորից հաջող հանդես եկավ Իմ Յոն Սուն, որը հաղթահարեց 175 կգ ծանրությունը: Հենց նա էլ արժանացավ աշխարհի չեմպիոնի կոչմանը: Հաղթողից 5 կգ-ով պակաս բարձրացրեց Լի Մանչժենը, իսկ բրոնզե մեդալը բաժին հասավ բուլղարացի ծանրորդին, որը երկամարտում ցույց տվեց 307,5 կգ արդյունք (140+167,5): Չեմպիոնը երկամարտում ցույց տվեց 315 կգ արդյունք, արծաթե մեդալակիրի ցուցանիշն է 310 կգ: Եթե տղամարդիկ առայժմ չեն կարողանում գերազանցել համաշխարհային ռեկորդները, ապա կանայք համարձակորեն գրոհում են բարձունքները: Այս առումով գերազանց ելույթ ունեցավ չին ծանրորդուհի Վան Մինժուանը: 48 կգ քաշային կարգում 17-ամյա մարզուհին համաշխարհային 3 ռեկորդ սահմանեց՝ դառնալով մրցումների իսկական հերոսուհին: Մինժուանը պոկում վարժությունում ցույց տվեց 92,5 կգ արդյունք, ինչը 2,5 կգ-ով գերազանցում է այս տարվա հունիսին Խավիրովում իր իսկ սահմանած համաշխարհային ռեկորդը: Հրում վարժությունում նրա ցույց տված արդյունքը (115,5 կգ) կես կգ-ով գերազանցում է իր հայրենակցուհի Լի Չժուի ռեկորդը, որը սահմանվել էր այս տարվա հունիսին՝ Իզմիրում: Եվ վերջապես, երկամարտում չին մարզուհու ցուցանիշը՝ 207,5 կգ, 7,5 կգ-ով գերազանցում է իր իսկ բարձրագույն նվաճումը (հունիս, 2002 թ., Խավիրով):

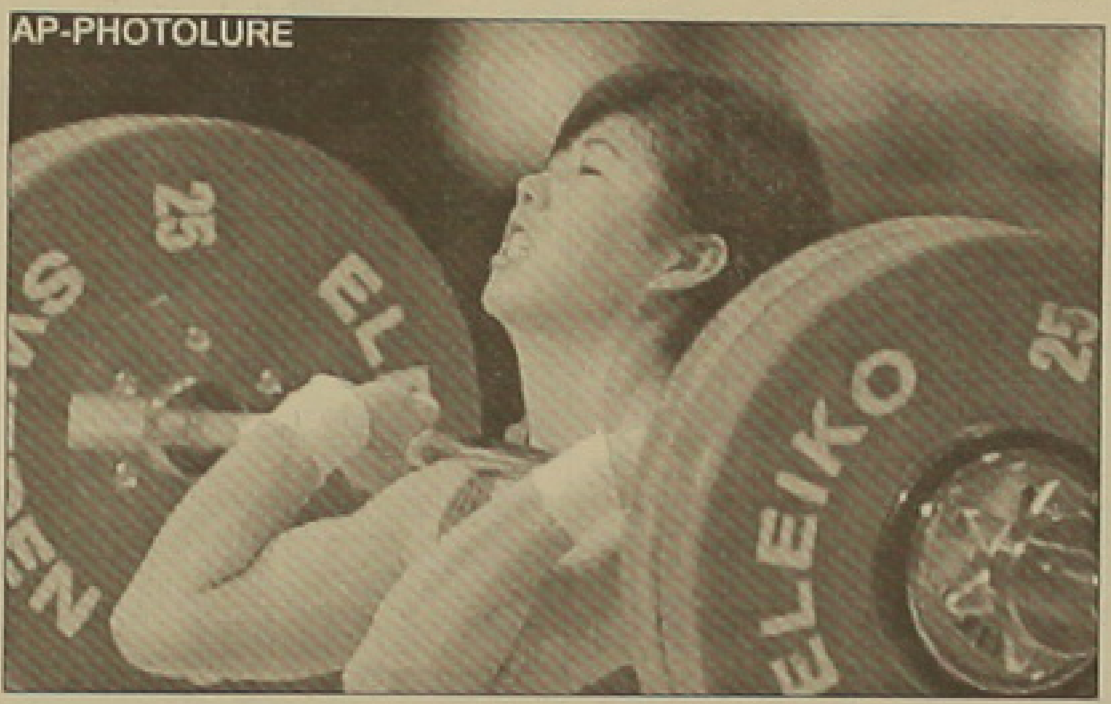

Չին մարզուհու գերազանցությունն իր մրցակցուհիների նկատմամբ բացահայտ էր: Նա 15 կգ-ով գերազանցեց 2-րդ տեղը զբաղեցրած թուրք մարզուհի Նուրչան Թայլանի երկամարտի ցուցանիշը՝ 192,5 կգ (87,5+105): Բրոնզե մրցանակակիր դարձավ բուլղարացի Իզաբելա Դրագնեւան՝ 182,5 կգ (82,5+100):

Քաշային հաջորդ կարգում (53 կգ) եւս գրանցվեցին աշխարհի 2 ռեկորդներ, որոնց հեղինակը ոսկե մեդալի արժանացած Կորեայի ներկայացուցիչ Ռի Սոն Խուն էր՝ 222,5 կգ (95+127,5): Նա բարելավեց հրում վարժության եւ երկամարտի բարձրագույն նվաճումները: Հաղթողից 5 կգ-ով հետ մնաց չին մարզուհի Լի Սյուեցզին՝ 217,5 կգ (90+127,5): Բրոնզե պարգեւին արժանացավ թաիլանդցի Ուդոմպորի Պոլսակը՝ 215 կգ (95+120):

Հավաքականները փորձարկում են ուժերը

Չորեքշաբթին մեծ ֆուտբոլի օր էր: Բացի ֆուտբոլի Եվրոպայի առաջնության ընտրական 3 մրցախաղերից, կայացան նաեւ մի շարք ընկերական հանդիպումներ, որոնցով հավաքականներն ամփոփեցին ավարտվող մրցաշրջանը: Հայ ֆուտբոլասերներին, անկասկած, առաջին հերթին հետաքրքրում են ընտրական խմբում Հայաստանի հավաքականի մրցակիցների մասնակցությամբ հանդիպումների արդյունքները: Ուկրաինայի ընտրանին հյուրընկալվել էր Սլովակիայի հավաքականին: Առաջին խաղակեսում կողմերին չհաջողվեց գտնել դարպասների բանալին: Ընդմիջումից հետո գրոհներից մեկի ժամանակ ուկրաինացիները սեփական տուգանային հրապարակում խախտեցին խաղի կանոնները եւ դաշտի տերերը ստացան 11 մ հարվածի իրավունք: Կարխանը դիպուկ հարվածով բացեց հաշիվը: Ուկրաինացիներին պարտությունից փրկեց խաղավարտից 7 րոպե առաջ Մելաշչենկոյի խփած գոլը:

Իսպանացիները սեփական հարկի տակ 1–0 հաշվով հաղթեցին բուլղարացիներին: Խաղի 10-րդ րոպեին գոլ խփեց Խոսե Մարին: Իսկ ահա հույն ֆուտբոլիստներին սեփական պատերն էլ չօգնեցին իռլանդացիների նկատմամբ առավելության հասնելու համար: Հաշիվն այդպես էլ չբացվեց:

Բավական հետաքրքիր ու անզիջում պայքարում ընթացավ աշխարհի վերջին առաջնության առաջատար թիմերի՝ Հարավային Կորեայի եւ Բրազիլիայի հավաքականների մրցավեճը: Արդեն 8-րդ րոպեին Սեուլ Կի Խյունը բացեց հաշիվը: Ութ րոպե անց Ռոնալդոն հավասարեցրեց հաշիվը, իսկ 67-րդ րոպեին կրկին

վերականգնեց հավասարակշռությունը (58-րդ րոպեին աչքի էր ընկել Ան Չժուն Խվանը): Հանդիպման ելքը վճռվեց վերջին րոպեին, երբ Ռոնալդինյոն 11 մ հարվածով վերջակետ դրեց լարված մրցախաղին: Սեփական հարկի տակ անհաջողության մատնվեց աշխարհի փոխչեմպիոն Գերմանիայի հավաքականը՝ 1–3 հաշվով զիջելով հոլանդացիներին, որոնցից աչքի ընկան Կլյույվերտը, Խեսելբեյնկը եւ վան Նիստելրոյը: Դաշտի տերերից միակ գոլը խփեց Բոբիչը: Ֆրանսիայի հավաքականն առանց Զիդանի էլ համոզիչ հաղթանակ տարավ հարավսլավացիների նկատմամբ՝ 3–0 (գոլերը՝ Կարյեր՝ 2, Կապո): Հետաքրքիր մրցավեճ ծավալվեց Իտալիա-Թուրքիա մրցախաղում: Աշխարհի առաջնության բրոնզե մրցանակակիր Թուրքիայի հավաքականն այդ խաղում առաջինը հասավ հաջողության: Վարպետ խաղով աչքի ընկավ Էմրե Բելեզօղլուն, որը, շրջանցելով իտալացիների երկու ֆուտբոլիստի, մտավ տուգանային հրապարակ եւ ընթացքից գնդակն ուղարկեց դարպասի վերին անկյունը: Իտալացիներից 10 րոպե պահանջվեց հաշիվը հավասարեցնելու համար: Աչքի ընկավ Վիերին՝ փայլելով անհատական վարպետությամբ: Խաղն ավարտվեց ոչ-ոքի՝ 1-1: Պորտուգալացիները շոտլանդացիներին հաղթեցին շնորհիվ Պաուլետայի խփած 2 գնդակների: Էկվադորի եւ Կոստա Ռիկայի հավաքականները 2-ական գնդակ փոխանակեցին, իսկ Վենեսուելայի ընտրանին 1–0 հաշվով հաղթեց ուրուգվայցիներին:

Ահա կայացած մյուս հանդիպումների համառոտ վիճակագրությունը.

Ճապոնիա–Արգենտինա՝ [illegible]–2
Սորին (46), Կրեսպո (48):
Ռումինիա–Խորվաթիա՝ 0–1
Մարիչ (47):
Էստոնիա–Իսլանդիա՝ 2–0
Վիկմայե (76), Օպեր (88):
Հունգարիա–Մոլդովա՝ 1–1
0–1՝ Պացուլա (16), Դարդայի (55):
Մակեդոնիա–Իսրայել՝ 2–3
0–1՝ Զանդբերգ (19), 0–2՝ Նիմնի (28), 1–2՝ Վասոսկի (63), 2–2՝ Սեդլովսկի (89), 2–3՝ Բիտոն (90):
Դանիա–Լեհաստան՝ 2–0
Դալ Թոմասոն (22), Թոմաս Լարսեն (72):
Չեխիա–Շվեդիա՝ 3–3
1–0՝ Ֆուկալ (8), 1–1, 1–2՝ Միքայել Նիլսեն (29, 43), 2–2՝ Վաչուշեկ (45), 3–2՝ Բարոշ (63), 3–3՝ Օլբակ (65):
Ավստրիա–Նորվեգիա՝ 0–1
Պա-Մոդու Կա (80):

ԸՆՏՐԱԿԱՆ ՄՐՑԱՇԱՐ

Մինչ նոր հանդիպում գարնանը

Երեք հանդիպումներով ավարտվեց ֆուտբոլի Եվրոպայի 2004 թ. ընտրական մրցաշարի այս տարվա համար նախատեսված ծրագիրը: Ընտրական առաջին խմբում կայացավ հետնապահների հանդիպումը: Կիպրոսի հավաքականը սեփական հարկի տակ հյուրընկալել էր Մալթայի ընտրանուն: Առաջին խաղակեսում դարպասները մնացին անառիկ: Ընդմիջումից անմիջապես հետո, Ռայներ Ռաուֆմանը բացեց հաշիվը, իսկ 73-րդ րոպեին Օկասը կրկնապատկեց այն: Միայն հանդիպման վերջին րոպեին Միֆսուդին հաջողվեց «բրջել» հաշիվը: Կիպրոսի հավաքականն ընտրական մրցաշարում իր անդրանիկ հաղթանակը տոնեց:

4-րդ խմբում ընդգրկված Սան Մարինոյի եւ Լատվիայի հավաքականների մրցավեճի ելքը վճռվեց խաղի վերջին րոպեին, երբ դաշտի տերերից Կառլո Վալենտինին գնդակն անզգուշաբար ուղարկեց սեփական դարպասը: Այս հաղթանակի շնորհիվ լատվիացիները միանձնյա գլխավորեցին մրցաշարային աղյուսակը: 9-րդ խմբում իր 3-րդ հաղթանակը տոնեց Ուելսի ընտրանին, որը հյուրընկալվելիս 2–0 հաշվով պարտության մատնեց Ադրբեջանի հավաքականին: Հյուրերի հաղթանակն ապահովեցին Գերի Սպիդի ու Ջոն Հարթսոնի խփած գնդակները:

Այժմ ընտրական մրցաշարում ընդմիջում է հայտարարված մինչեւ մարտ: Բնականաբար, այդ ընթացքում հավաքականներն ընկերական մրցախաղերի միջոցով կշարունակեն նախապատրաստվել առաջիկա ընտրական հանդիպումներին: Ցանկալի կլիներ, որ նրանց թվում հայտնվեր նաեւ Հայաստանի ազգային հավաքականը, որն այս մրցաշրջանում ընդամենը մեկ ընկերական հանդիպում անցկացրեց՝ հաղթելով Անդորրայի ընտրանուն (2–0):

Մրցաշարային աղյուսակներ

1-ին խումբ

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Ֆրանսիա	3	3	0	0	11-1	9
2. Իսրայել	1	1	0	0	2-0	3
3. Կիպրոս	2	1	0	1	3-3	3
4. Սլովենիա	2	1	0	1	3-5	3
5. Մալթա	4	0	0	4	1-11	0

4-րդ խումբ

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Լատվիա	3	2	1	0	2-0	7
2. Հունգարիա	2	1	1	0	4-1	4
3. Լեհաստան	2	1	0	1	2-1	3
4. Շվեդիա	2	0	2	0	1-1	2
5. Ս. Մարինո	3	0	0	3	0-6	0

9-րդ խումբ

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Ուելս	3	3	0	0	6-1	9
2. Հարավս.	2	1	1	0	3-1	4
3. Իտալիա	3	1	1	1	4-3	4
4. Ֆինլանդ.	3	1	0	2	3-4	3
5. Ադրբեջան	3	0	0	3	0-7	0

Նահանջը շարունակվում է

Ֆուտբոլի Հայաստանի ազգային հավաքականը շարունակում է իր նահանջը ՖԻՖԱ-ի դասակարգման ցուցակում: Օրերս հրապարակված ցանկում Հայաստանի ընտրանին նահանջել է եւս 2 հորիզոնականով եւ այժմ զբաղեցնում է 104-րդ տեղը՝ իր օգտին գրանցելով 408 միավոր: Սա բնավ էլ զարմանալի չէ՝ հաշվի առնելով մեր հավաքականի անհաջող մրցելույթներն ընտրական մրցաշարում: Բացի այդ, յուրաքանչյուր հավաքականի գործակիցը հաշվարկելիս հաշվի են առնվում նաեւ ընկերական հանդիպումների արդյունքները, իսկ մեր ընտրանին, ցավոք, զրկված է նման փորձամրցումներ անցկացնելու հնարավորությունից՝ դրանից բխող տխուր հետեւանքներով հանդերձ: Ինչեւէ, այսօր Հայաստանի ընտրանին ՖԻՖԱ-ի վարկանիշային աղյուսակում գերազանցում է միայն ֆուտբոլային ոչ հարուստ ավանդույթներ ունեցող Ադրբեջանի (110-րդ տեղ, 388 միավոր), Ղազախստանի (111, 386), Մոլդովայի (113, 384), Թուրքմենիայի (132, 325), Տաջիկստանի (164, 187) եւ Ղրղզստանի (169, 169) հավաքականներին: Նախկին ԽՍՀՄ հանրապետությունների հավաքականներից ամենաբարձրը Ռուսաստանի ցուցանիշն է (24-րդ տեղ, 652 միավոր): Ռուսներին հաջորդում են ուկրաինացիները (46, 574), էստոնացիները (62, 517), բելառուսները (75, 489), վրացիները (81, 474), լատիշները (87, 460), ուզբեկները (92, 443) եւ լիտվացիները (98, 424):

Իսկ լավագույն տասնյակը գլխավորում են աշխարհի հնգակի չեմպիոն բրազիլացիները, որոնք վաստակել են 857 միավոր: Հետաքրքրական է, որ նախորդ ցուցակի համեմատ լավագույն տասնյակում փոփոխությունները չնչին են եւ վերաբերում են 6–10-րդ տեղերին: Տասնյակի տեսքն այսպիսին է.

1. Բրազիլիա	857
2. Ֆրանսիա	787
3. Իսպանիա	779
4. Գերմանիա	763
5. Արգենտինա	741
6. Անգլիա	734
7. Մեքսիկա	731
8. Թուրքիա	728
9. ԱՄՆ	720
10. Հոլանդիա	719

Սպանվել է Կախա Ասաթիանին

Չորեքշաբթի երեկոյան իր բնակարանի շքամուտքում հրազենից սպանվել է նախկինում Թբիլիսիի «Դինամոյի» անվանի ֆուտբոլիստ Կախա Ասաթիանին: Վերջինս 11 տարի (1964-75 թթ.) հաջողությամբ հանդես է եկել Թբիլիսիի «Դինամոյի» կիսապաշտպանական օղակում՝ լինելով թիմի առանցքային խաղացողներից մեկը: 1968-1972 թթ. նա խաղացել է ԽՍՀՄ ազգային հավաքականում՝ անցկացնելով 16 խաղ: Կախա Ասաթիանին ԽՍՀՄ հավաքականի կազմում մասնակցել է 1970 թ. Մեքսիկայում կայացած ֆուտբոլի աշխարհի առաջնությանը, որտեղ 4 հանդիպումներում խփել է 1 գնդակ: Ավարտելով ելույթները մեծ ֆուտբոլում, Կախա Ասաթիանին աշխատել է հարազատ ակումբում: 1978-1982 թթ. նա Թբիլիսիի «Դինամոյի» պետն էր, իսկ 1987 թ. ստանձնեց թիմի գլխավոր մարզչի պաշտոնը: 2003 թ. հունվարի 1-ին կլրանար Կախա Ասաթիանու 56-ամյակը: Մինչեւ վերջերս Ասաթիանին զբաղեցնում էր Վրաստանի սպորտի դեպարտամենտի փոխնախագահի պաշտոնը, իսկ վերջին ամիսներին արտասահմանյան խոշոր ֆիրմաներից մեկի ներկայացուցիչն էր Թբիլիսիում:

Թբիլիսիի դատախազությունը քրեական գործ է հարուցել: Ընթանում է սպանության գործի հետաքննությունը:

Ֆրանսիացիներն անվանում են կազմը

Նոյեմբերի 29-ից դեկտեմբերի 1-ը Փարիզում Ֆրանսիայի եւ Ռուսաստանի հավաքականները կվիճարկեն թենիսի Դեւիսի գավաթը: Ֆրանսիայի հավաքականի ավագ Գի Ֆորժեն պաշտոնապես հրապարակել է իր թիմի կազմը: Հիմնական խաղացողներն են Սեբաստիան Գրոժանը, Առնո Կլեմանը, Ֆաբրիս Սանտորոն եւ Նիկոլյա Էսկյուդեն: Պահեստային թենիսիստը «Կրեմլի գավաթի» այս տարվա խաղարկության հաղթող Փոլ-Անրի Մատյեն է:

Լավագույնը Յունգբերգն է

Լոնդոնի «Արսենալի» եւ Շվեդիայի հավաքականի կիսապաշտպան Ֆրեդի Յունգբերգը ճանաչվել է երկրի լավագույն ֆուտբոլիստ: Ստոկհոլմում կայացած հանդիսավոր արարողության ժամանակ նրան հանձնվել է «Ոսկե գնդակը»: Յունգբերգն «Արսենալի» առաջատար ֆուտբոլիստներից մեկն է, անցյալ մրցաշրջանում խփել է 17 գնդակ: Ֆուտբոլի աշխարհի առաջնությունում Յունգբերգը հավաքականի առանցքային խաղացողներից էր: Մրցանակի հանձնման ժամանակ ֆուտբոլիստը խոստովանել է, որ իր համար մեծ պատիվ է լավագույնի կոչմանն արժանանալը:

«Լոկոմոտիվը» ՌԴ չեմպիոն

Երեկ Մոսկվայի «Դինամո» մարզադաշտում կայացավ ֆուտբոլի ՌԴ չեմպիոնի կոչման համար լրացուցիչ մրցախաղը «Լոկոմոտիվի» եւ ԲԿՄԱ-ի միջեւ: «Ոսկե հանդիպումն» անցավ բացաշիկ լարված եւ համառ մրցապայքարում մինչեւ վերջ լարվածության մեջ պահելով ֆուտբոլասերներին: Հանդիպման սկիզբը հաջող էր երկաթուղային ֆուտբոլիստների համար, որոնք արդեն 6-րդ րոպեին հաշվի մեջ առաջ անցան: Աչքի ընկավ Լոսկովը: Մնացած ժամանակահատվածում խաղադաշտում շարունակվում էր համառ մրցակցությունը: Երկու թիմերն էլ ունեցան դարպասները գրավելու մի քանի հարմար պահեր, սակայն հաջող խաղ ցուցադրեցին դարպասապահները: Լոսկովի խփած միակ գնդակը չեմպիոնական բարձունքին հասցրեց Մոսկվայի «Լոկոմոտիվին», որն արժանիորեն նվաճեց ոսկե մեդալները: Սա «Լոկոմոտիվի» ամենամեծ հաջողությունն է ՌԴ առաջնությունների 11-ամյա պատմության ընթացքում: Հիշեցնենք, որ 9 անգամ ուժեղագույնն էր ճանաչվել Մոսկվայի «Սպարտակը», մեկ անգամ էլ՝ Վլադիկավկազի «Ալանիան»:

Էջը պատրաստեց
ԱՇՈՏ ՀԱՅՐԱՊԵՏՅԱՆԸ

Ջորջ Բուշը եւ բեն Լադենը «տարվա մարդ» կոչման թեկնածուներ

Ամերիկյան «Թայմս» հանդեսն ավանդաբար կազմում է ամեն տարվա ամենահայտնի անձանց ցանկը: 2002 թ. «տարվա մարդ» կոչման թեկնածուների ցանկում զարմանալի զուգադիպությամբ հայտնվել են ԱՄՆ նախագահ Ջորջ Բուշի եւ նրա ոխերիմ թշնամիներ Ուսամա բեն Լադենի ու Սադդամ Հուսեյնի անունները: 2002 թ. լրանում է ամերիկյան հանրահայտ պարբերականի հիմնադրման 75 տարին: Թեկնածուների ընտրությանը վերաբերող մեկնաբանության մեջ «Թայմսը» նշում է, որ ընտրություն կատարելիս հաշվի է առնվում «այն գործիչը, որն ամենամեծ ազդեցությունն է գործել մեր կյանքի վրա, կամ որի անունն ամենից հաճախ է երեւացել ԶԼՄ-ների հաղորդումների վերնագրերում՝ դրական կամ բացասական երանգավորմամբ»:

Այս ոչ պաշտոնական մրցույթի հաղթողի լուսանկարը կհրապարակվի «Թայմսի» դեկտեմբերի 23-ի համարի շապիկի 1-ին էջում: Հանդեսի տպաքանակը 160 հազար է, սակայն «տարվա մարդուն» նվիրված համարը սովորաբար լույս է տեսնում կրկնակի տպաքանակով:

Անցյալ տարի այդ կոչմանն արժանացել էր Նյու Յորքի նախկին քաղաքագլուխ Ռուդոլֆ Ջուլիանին, որը սեպտեմբերի 11-ի ահաբեկչություններից հետո աչքի էր ընկել իր եռանդուն գործունեությամբ: Այս տարվա ցուցակում «տարվա մարդ» կոչման թեկնածուներ են հայտարարված նաեւ Պաղեստինյան ինքնավարության ղեկավար Յասեր Արաֆաթը, Իսրայելի վարչապետ Արիել Շարոնը, ԱՄՆ փոխնախագահ Դիկ Չեյնին եւ պետքարտուղար Քոլին Փաուելը:

Պ. Բ.

529353 սմսվճար ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

- **Կգնեմ** «Վազ 2106» մակնիշի ավտոմեքենա 1800 դոլարի սահմաններում: Հեռ. (09)1495295, մ 18:00-ից հետո:
- **Օդանավային էդիկայացիա** (ընդմիջում): Երեկ մարտում ուշտրադրվածայնով: Հեռ. 27-75-86 (գրասենյակ), 40-55-30 բջջ.
- **Բուժում եմ** ստամոքսի եւ տասներկումատնյա աղիքի խոցեր, գաստրիտ, էրոզիաներ, խոցեր, թութք, կարդի ցեռոզ, պոլիպարիտ, ռադիկուլիտ եւ այլ հիվանդություններ: Բժիշկ Հակոբ Միքայելյան: Հասցեն Օրբելու 65ա: Հեռ. 22-22-27, 28-80-30:
- **Վարձով տրվում է** 1 սենյականոց բնակարան կենտրոնում («ՄԻԼ» պողոտային): 130 դոլար: Հեռ. 53-36-74:
- **Վաճառվում է** հյուրասենյակի 9 մոմանոց ջահ: Հեռ. 240121:
- **Միջազգային ռուսական կազմակերպությունը հրավիրում է աշխատանքի** 18-ից բարձր տարիքի մարդկանց: Հասցեն Մարյան 33, բն. 1: Հեռ. 55 31 46, Մոջի:
- **Վաճառվում է** 1996 թ. նոյեմբերի արտադրության «ԳԱԶ 31029» մակնիշի ավտոմեքենա, գույնը մոխրագույն, վազքը 85.000 կմ, 5 աստիճան փոխանցման տուփով: Գինը 3000 դոլար: Հեռ. (09) 415036:
- **Կգնեմ** գրքեր ավտոմեքենաների էլեկտրասարքավորումների վերաբերյալ հայերեն կամ ռուսերեն: Հեռ. 263261:
- **Փոխանակում եմ** փոքր կենտրոնում գտնվող սեփականացված 80 քմ տարածքս սեփական տան հետ: Հեռ. 09 423833, Արթուր:
- **Վաճառվում է** «MOTOROLA T 191» բջջային հեռախոս: Հեռ. 524666: Գինը 90 դոլար:
- **Տրվում է վարձով** ստորգետնյա ավտոտնակ 2 մեքենայի համար: Հեռ. 53-31-28, էմմային:
- **Վաճառվում է** հրակայուն աղյուս ռուսական, բարձր որակի, սպիտակ գույնի: Զանգահարել 53-31-28, էմմային:
- **Վաճառվում է** բիլիարդի սեղան, չօգտագործված, լավ դասով իր բոլոր պարագաներով (ասրիբուտներով), չափը 3 մx1,5 մ: Գինը պայմանագրային: Հեռ. 289331, Վլադ:
- **Վաճառվում է** 800 քմ տուն-հողամաս Օշականում: Գինը պայմանագրային: Հեռ. 34-40-71:

ՅՈՒՆԻԲԱՆԿ ЮНИБАНК

Դրամական փոխանցումներ Ռուսաստան-Հայաստան Հայաստան-Ռուսաստան, ինչպես նաեւ Ուկրաինա, Մոլդովա եւ Վրաստան

«Յունիստրիմ» դրամական փոխանցումների համակարգ է, որը հնարավորություն է տալիս ֆիզիկական անձանց փոխանցել գումարը՝ առանց բանկային հաշվի բացման:

ՀՈՒՍԱԼԻ, ՇՏԱՊ, ԷԺԱՆ

2 ժամվա ընթացքում Ձեր հարազատներն ու մտերմները կարող են ստանալ դրամական փոխանցումը Հայաստանում, Ռուսաստանում կամ Լեռնային Ղարաբաղում ընդամենը 1% միջնորդավճարով:

«Յունիբանկն» այսօր ձեզ համար բացել է անմիջական ֆինանսական պատուհան դեպի Ուկրաինա, Վրաստան եւ Մոլդովա: Դուք կարող եք ձեր դրամը փոխանցել եւ ստանալ

«Ուկրսիբբանկի» միջոցով (Ուկրաինա)
վճարելով փոխանցման գումարի 2 % տոկոսը,

«Կովկասիոնի» բանկի միջոցով (Վրաստան)
վճարելով փոխանցման գումարի ընդամենը 2 տոկոսը,

«Բիզնես բանկի» միջոցով (Մոլդովա)
վճարելով փոխանցման գումարի ընդամենը 1,75 տոկոսը:

«Յունիբանկն»
իր հաճախորդներին տրամադրում է նորագույն
բանկային տեխնոլոգիաներից օգտվելու հնարավորություն:

Այսօր Հայաստանում լինելով հնարավորություն ունենք Ռուսաստանի ֆինանսական շուկաներում գործարքներ կնքել UTRADE համակարգի միջոցով

Մասնաճյուղ «Վանաձոր»
377222, ք. Վանաձոր, Տիգրան Մեծի փող. 53
Հեռ. (374051) 40872, 40873

Մասնաճյուղ «Գյումրի»
377501, ք. Գյումրի, Հաղթանակի փող. 1
Հեռ. (374041) 33055, 33051

UTRADER

www.utrade.ru «Յունիբանկ»- իրական ներդրումներ

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

«Հայաստանի էլեկտրական ցանցեր» ՓԲԸ-ն իր հետագա գործունեությունն արդյունավետ կազմակերպելու եւ գործընկերներ ընտրելու նպատակով ցանկանում է ծանոթանալ ՀՀ տարածքում գտնվող այն կազմակերպությունների հետ, որոնք էներգետիկ ոլորտում ունեն աշխատանքի փորձ՝ հետեւյալ աստարեզներում.

- շինարարություն (նաեւ հարդարում, ասֆալտապատում)
- նյութամատակարարում
- տրանսֆորմատորների վերանորոգում
- ցածր եւ բարձր լարման էլեկտրական սարքավորումների նորոգում
- ռելեյական պաշտպանություն եւ ավտոմատիկայի սարքավորումների մոնտաժում ու կարգավորում:

Շահագրգիռ կազմակերպությունները կարող են ստանալ հարցաթերթիկներ՝ իրենց տվյալների լրացման համար: Պատրաստի հարցաթերթիկները պետք է ներկայացվեն փակ, կնքված ծրարով մինչեւ 2002 թ. մարտի 1-ը: Հասցեն՝ Երեւան, Ա. Արմենակյան 127, «Հայաստանի էլեկտրական ցանցեր» ՓԲԸ, 205 ա սենյակ:

Ներկայացված ծրարները հետ չեն վերադարձվում:

Լրացուցիչ տվյալների համար զանգահարել 521745 հեռախոսահամարով:

«ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԷԼԵԿՏՐԱԿԱՆ ՑԱՆՑԵՐ» ՓԲԸ

Ազգ

Գործարարության աջակցության ծրագիր

«Ազգ» օրաթերթը եւ Հայաստանի Ռամկավար Ազատական կուսակցությունը համատեղ ներկայացնում են Հայաստանի գործարարներին անվճար աջակցման ծրագիր:

Եթե դուք սեփականատեր եք կամ ունեք որեւէ բիզնես-առաջարկներ, սակայն Ձեզ հարկավոր են նոր գործընկերներ, ներդնողներ, խորհրդատուներ սեփական գործը զարգացնելու համար, ապա «Ազգ» օրաթերթի ինտերնետ տարբերակի բազմահազար ընթերցողներին, 70-ից ավելի երկրներում կներկայացնենք Ձեր բիզնես-առաջարկները, որոնք հարկավոր է ուղարկել Հայաստանի Ռամկավար Ազատական կուսակցության կենտրոնական գրասենյակ՝ Երեւան, Կորյունի 19ա, 3-րդ հարկ, կամ «Ազգ» օրաթերթի խմբագրատուն՝ Երեւան, Հանրապետության 47, 3-րդ հարկ, տնօրինությանը: ՀՀ-ի մարզերի գործարարները կարող են դիմել ՀՌԱԿ տեղական կառույցներին.

ՇԻՐԱԿԻ ՄԱՐԶ		
ք. Գյումրի	Փիլոյան Անտոն	041-3-05-76
		2-36-28
	Գրիգորյան Նորիկ	3-28-57
ք. Արթիկ	Պետոյան Սերուժան	0-44 5-24-85, 5-44-00 բն.
ԿՈՏԱՅՔԻ ՄԱՐԶ		
ք. Եղվարդ		
«Նաիրի»	Կարապետյան Հրաչյա	57-51-94
ք. Հրազդան	Մարգարյան Կարեն	0-23 2-33-66 բն.
		6-32-61 գր.
գ. Արամուս	Ստեփանյան Հրահաս	09-41-75-41
ք. Չարենցավան		
«Չարենցավան-1»	Ոսդումյան Ասոս	026-4-23-93
«Չարենցավան-2»	Աղասյան Վլադիսլավ	026-4-26-14
ՍՅՈՒՆԻՔԻ ՄԱՐԶ		
ք. Գորիս	Ստեփանյան Էդիկ	084-2-05-25 բն.
ք. Սիսիան	Ավագյան Լեւոն	0-830 43-26 բն., 27-72 գր.
ք. Կապան	Հարությունյան Նորայր	085 6-37-81, 6-84-23,
		6-48-43
ԼՈՌՈՒ ՄԱՐԶ		
ք. Վանաձոր	Հարոյան Ֆերդինանդ	051-5-97-57 բն., 4-29-67 գր.
ք. Ալավերդի	Թովմասյան Արա	053-2-24-69,
		2-32-01
ք. Ստեփանավան	Մարտիրոսյան Վոլոդյա	056-2-21-39, 2-26-30 բն.
գ. Տաշիր	Պետրոսյան Արշակ	0-54 2-22-11
ՎԱՅՈՑ ՁՈՐԻ ՄԱՐԶ		
գ. Մալիշկա	Մարգարյան Արմեն	081-95-820
ԱՐՄԱՎԻՐԻ ՄԱՐԶ		
ք. Արմավիր	Արշակյան Գրիշա	037-6-20-41, 5-06-77
ք. Մեծամոր	Եղիշյան Արտեմ	037-3-37-57 բն.
		3-25-08 գր.
ՏԱՎՈՒՇԻ ՄԱՐԶ		
ք. Իջեւան	Հակոբջանյան Հովիկ	063-3-42-72 բն., 3-61-77,
3-54-22 գր.		
ք. Նոյեմբերյան	Մարգարյան Միքայել	066-2-23-04
ք. Դիլիջան	Եսայան Էլֆիկ	0-68-55-35, 26-02
գ. Կողբ	Անանյան Սեդրակ	6-21-23, 6-24-67
ԱՐԱՐԱՏԻ ՄԱՐԶ		
	Մինասյան Սամվել	9-36-36 բն.
	Արման	035-2-05-77, 2-45-11
ԱՐԱԳԱԾՈՏՆԻ ՄԱՐԶ		
ք. Աշտարակ	Գեւորգյան Հայրենուհի	032-3-64-75
ԳԵՂԱՐՔՈՒՆԻՔԻ ՄԱՐԶ		
ք. Սեւան	Խալաֆյան Նորիկ	061-2-32-72

Ուշադրություն

Բիզնես-առաջարկները հարկավոր է ներկայացնել անգլերեն լեզվով, 2-3 կոմպյուտերային էջերի սահմաններում, դիսկետով:

☎ 52 93 53

Ներկայացրեք աշխարհին Ձեր հնարավորությունները
Մե՛ր միջոցով

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԳՈՐԾԱՐԱՐ ՏԵՂԵԿԱՏՈՒ
ԵՎ ԴԵՂԻՆ ԷՋԵՐ 2002+

Գործարար տեղեկատվություն գործարարների համար

ՍՓՅՈՒՌ տեղեկատվական ծառայություն

Երեւան-10, Փավստոս Բուզանդի 1/3, 7-րդ հարկ
Հեռ. 562635, 563505 E-mail: info@spyur.am

«Գինդ» տպագրատուն, Երեւան, Բագրատունյաց 70ա Գրանցման թիվ 65. Դասիչ 69150. Տպաքանակը՝ 3000 Ստորագրված է տպագրության՝ 21. 11. 2002 Գինը՝ 100 դրամ